

Az Everest meghódítása

A koronázás napjának reggelén jóval a megszokott idő előtt keltünk fel. Erősebbet, aki nem tudta, miért történik ez így. Miért zavarnak éppen ezen a fontos napon, melyen minden testi és lelki erejére szüksége van?

Négy alattvalója legszébb koronázási ajándékát nyújtja át felségének — jelentették — meghódították a Mont Everestet!

Ilyen felejthetetlen, történelmi epizóddal kezdődött II. Erzsébet történelmi napja. Az ember meghódította az északi és a déli sarkot, körülhajtotta az Egyenlítőt, mindenhová eljutott, a világ legmagasabb hegyén, a Mont Everesten kívül. 1852-ben először állapították meg hitelesen a hegycsúcs magasságát (29.002 láb). Azóta igyekeznek a hegymászók a hegycsúcs meghódítására. A tibeti bennszülöttek „Chomolungmá”-nak nevezik, amely annyit jelent, mint „Istenő, a Föld Anyja”, aki kegyetlen mosollyal fricskázta le magáról az apró embereket, akik felmerészkednek rá. A hegy meghódításának gondolata legelőször 1907-ben merült fel, amikor az angol alpinista klub jubileumát a hegycsúcs meghódításával szereztek volna megünnepelni.

Az Everest Nepál és Tibet határán fekszik, tehát csak a két ország egyikén keresztül lehetett volna a hegyek királyát megközelíteni. Mindkét ország akkor még zárva volt az európaiak előtt, úgyhogy a kísérletet el kellett halasztani. 1920-ban Sir Charles Bell, a Dalai láma barátja ellátogatott Lhasába és sikerült megszereznie a tibeti kormány engedélyét az Everest megközelítésére Tibeten keresztül. Így indult el útjára az első expedíció, C. K. Howard-Bury vezetésével, amely nagy sikerrel járt. A hegy meghódításáról még nem volt szó, azonban 13 ezer négyzetmérföldnyi ismeretlen területet feltérképeztek és megállapították, hogy a hegyet északról lehetne a legkedvezőbb körülmények között megközelíteni. 22 ezer láb magasságot el is érték és így tette ember először lábát az Everestre. Azonban vissza kellett fordulni, mert az esős évszak közeledett.

Az angolok, akik már 30 évvel ezelőtt feljűbbek voltak, hogy igenis ők és csak ők fogják meghódítani az Everestet, nagy türelmetlenségükben már 1922-ben újabb expedíciót szereztek fel és bocsátották utnak. Megállapították, hogy mindössze

Irta: Dr. Feuerstein Emil

négy hét jöhet számításba a hegy meghódítására, május közepétől június közepéig, mielőtt megindulnak a meleg déli szelek, melyek bár megkönnyítenek a nagy magasságban való lélegzést, azonban mozgásba hozzák az ormokon lerakódó hihetetlen mennyiségű havat és így az orientációt teljesen lehetetlenné tennék. Emberfeletti megerőltetések után 27.300 láb magasságot értek el mesterséges lézőkésülék felhasználása nélkül. Egy lavina hét bennszülött teherhordót sodort magával.

Két év múlva újabb angol expedíció kelt utra, ugyan csak Bruce vezetésével. Persze tanultak az első megüszült kísérletről, bebizonyították, hogy az ember egy éjszakánál többet is képes tölteni a kb. 25 ezer láb magasságban és 27 ezer láb magasságra is fel tud jutni mesterséges lélegzőeszköz nélkül. Úgy vették tehát, hogy az Everest meghódítható. Norton és Somervell, negyedik táborukból 26.800 láb magasságból indultak el a hegy meghódítására. Mindketten holtfáradtak, kimerültek voltak, vért hánytak, a hó nemcsak hogy színvak-ká tette őket, hanem mindent duplán láttak és visszaverték után hosszú ideig egyáltalán nem láttak. Norton minden maradék erejét összeszedve 28.150 láb magasságra jutott fel, tehát mindössze 900 lábnyira maradt a csúcstól. Somervell lemondott a további kísérletekről, az expedíció két másik tagja, Mallory és Irvine június nyolcadikán reggel elindult, soha többé nem látták őket, máig sem tudni mi történt velük. 1933-ban találtak egy fejszét 27.600 láb magasságban, mely minden valószínűség szerint az övék volt.

Tibet 1933-ig nem adott újabb engedélyt. Ekkor újabb expedíció kelt utra. Úgy tetszett, hogy ezúttal sikerül a hegyet meghódítani, azonban kiderült, hogy nem vették kellő figyelembe a nehézségeket. Ót alkalommal sikerült 27.000 lábmal magasabbra jutni, tehát mindössze kétezer láb maradt hátra. Ót hegymászónak sikerült különböző alkalmakkor kilencszáz lábnyira megközelíteni a hegycsúcsot.

Miért maradt az Everest hosszú évekig meghódíthatatlan?

Elsősorban azért, mert kedvező időjárás nélkül meg-

mászása meg sem kísérelhető, az Everest időjárása pedig kiszámíthatatlan. Teljesen váratlanul vihar tör ki, mely olyan erővel dobál óriási sziklákat, mintha ágyúból lötték volna ki azokat. A vihar sebessége száz mérföldet ér el néha óránként, a hegymászó, aki nem tud gyorsan valamilyen szikla mögé megbújni, vagy valamiben kapaszkodni, elvan vesztve. A levegő ritka, a nagy magasságban és nem tartalmaz elég oxigént. Ha valaki egyszerre emelkedne fel tengerszintvonalról 29 ezer láb magasságra, elvesztené eszméletét. Hegymászónál a test lassan hozzászokik a körülményekhez. 21 ezer láb magasságban még csak él valahogy az ember, ennél feljebb azonban az izomzat lanyhulni kezd, a rettenetes klíma kiszívja az ember erejét. A legkisebb mozdulat, mint például a csizma felvétele, nagy erőfeszítést kíván, akaratlanul legyengül és az ember kimerül. 26 ezer láb magasságtól a hegymászónak az az érzés veszt, hogy a vért kiszivattyúzták testéből, minden lépés erőfeszítés. Norton meséli, hogy egy alkalommal még húsz lépést akart megtenni, de csak tizenháromig tudott számolni. Egy másik érdekesség, a képtelenség az agy és a nyelv szinkronizálására. Amikor valaki azt akarja kérdezni, „hol a fejszém?” azt kérdi: „hol a cipőm?” A kedvező időjárás valószínűleg a téli hónapok, az unalom, az örök hó, végül a fagyos időjárás, a letargia vesz el az ember erejét a hegymászon.

Kicsoda Edward Hilary, aki elsőnek mászott fel egy Tensing Bhotia nevű bennszülött kíséretében az Everestre? Egy 34 éves újzélandi mérnök, aki a légiflótában teljesített szolgálatot a háború folyamán. Sibajnok volt, résztvett több expedícióban, 1951-ben sikerült meghódítania egy 26.750 láb magas hegycsúcsot a Himaláján. Bhotia is a Himalája szerelmese, aki eddig négyszer kísérelte meg az Everest meghódítását. Tavaly a svájci Raymond Lambert kíséretében 28.215 láb magasságig jutott fel és csak azért fordult vissza, mert légzőkészüléke elromlott. Sok rejtély van még megoldásra az Everest és a Himalája körül. Így rejtélyes lábnyomokat találtak a hóban, melyek semilyen eddig ismert állathoz nem hasonlítanak. Még 1951-ben is letek ilyen lábnyomokat, vagy 20 ezer láb magasságban, melyek legfeljebb 20-24 órával azelőtt nyomódtak le. A nyomok olyan meredek helyekre vezettek, hogy ember képtelen volt őket követni. Tensing Bhotia szerint a lábnyomok egy ősemberfajtaé, amely a Himalája fennsíkján él. A bennszülöttek „Jeti”-nek nevezik ezeket a szörnyeket, kik félig emberek, félig állatok. Tensing látott egyszer egy ilyen szörnyet egészen kis távolságból.

Kevesen tudják, hogy honnan szerezte az Everest nevét: Sir George Everest, magasarangu angol hivatalnok, az indiai közmunkahivatal vezetője készítette el a Himalája leírását körülbelül 100 évvel ezelőtt. Addig számokkal jelölték meg a hegycsúcsokat, Everestnek ez nem tetszett, a legmagasabb hegycsúcsot egész egyszerűen saját magáról nevezte el.

A szerénység osimborozója...

Gondolatok koronázás közben

(Folyt. a 3. oldalról)

Ért imádkozott. És jól imádkozott. De a tömegnek a szakadós eső és a sarki hideg ellenére, kitartottak, némelyek már harmadnapja egy helyben, csakhogy egy-két órán át élvezhessék a menetes ünnepüket és egy-két pillanatra láthassák a nyolc fehérlovas aranyhintót koronázó királypajzsmal, aki személyesen rájuk mosolyog és kizárólag nekik int. Az angol monarchiát a gyengeség Erzsébet újabb évtizedekre megújította, bár meg kell adni, soha egy pillanatra meg nem ingott a viharos múltban, amikor Európában tucatjával omlottak össze trónusok. Az angol királyok szerencséje, hogy egy ezeréves iskolában

született köztudatában az Everestre?

tanulták a leckét, hogyan kell uralkodni és a kormányzást átengedni a népválasztotta felelősöknek. A többiekből hiányzott a lélekzet, azok kivül a népek már nem rendeznek ilyen hosszantartó és fárasztó tanfolyamokat.

Nem kell okvetlenül szentnek lenni ahhoz, hogy proféta legyen az ember. A léha és semmirekélő Faruk évekkor ezelőtt, amikor még látszólag szilárdan ült ősei trónján, valódi profétai szimptomákkal megjelölték, hogy eljön az idő, amikor a világon már csak őt király lesz. Az angol király és a négy király a pakli kártyában. Faruk nem tévedett. Szakértő volt királyságban és kártyában.

tanulták a leckét, hogyan kell uralkodni és a kormányzást átengedni a népválasztotta felelősöknek. A többiekből hiányzott a lélekzet, azok kivül a népek már nem rendeznek ilyen hosszantartó és fárasztó tanfolyamokat.

Nem kell okvetlenül szentnek lenni ahhoz, hogy proféta legyen az ember. A léha és semmirekélő Faruk évekkor ezelőtt, amikor még látszólag szilárdan ült ősei trónján, valódi profétai szimptomákkal megjelölték, hogy eljön az idő, amikor a világon már csak őt király lesz. Az angol király és a négy király a pakli kártyában. Faruk nem tévedett. Szakértő volt királyságban és kártyában.

tanulták a leckét, hogyan kell uralkodni és a kormányzást átengedni a népválasztotta felelősöknek. A többiekből hiányzott a lélekzet, azok kivül a népek már nem rendeznek ilyen hosszantartó és fárasztó tanfolyamokat.

Nem kell okvetlenül szentnek lenni ahhoz, hogy proféta legyen az ember. A léha és semmirekélő Faruk évekkor ezelőtt, amikor még látszólag szilárdan ült ősei trónján, valódi profétai szimptomákkal megjelölték, hogy eljön az idő, amikor a világon már csak őt király lesz. Az angol király és a négy király a pakli kártyában. Faruk nem tévedett. Szakértő volt királyságban és kártyában.

Irodalom - Művészet

Uj viharok Picasso körül

A „SALON DE MAI” — RENÉ-JEAN CLOT: „PICASSO MAGA AZ ÖRÖG”

A modern francia művészet létköre ma éppoly zavros és viharos — mint a jelenlegi francia politika. A különbség csupán az, hogy míg a politikában valahogy mindig megoldódik a helyzet, mert meg kell oldódnia, az művészet terén azonban nehezebben tisztul ki a légtér. Ma már nem csak két ellentétes táborra oszlik a francia művészet, Picasso mellett és Picasso ellen, vagy egyszerűen az absztrakta művészetre és figuratívra, a modern művészet ma olyan, mint egy ezerarcú tömeg. Minden művész más irányt képvisel, a „saját” irányát, eredeti inspirációját, természetesen az absztrakta és a figuratív fogalmak tengerében.

A „SALON DE MAI”

A május elsején megnyitott párizsi modern művészeti kiállítás, a „Salon de Mai”, amely 1943 óta minden májusban nemcsak a párizsi művészeti élet nagy eseménye, de az egész világé is, az absztrakta és figuratív művészet (festészet, szobrászat és grafika) minden kiemelkedő képviselőjének munkáját mutatja be. Bár a művek a művészeti irányok szerint csoportosulnak a kiállításon, ezek az irányok csak halvány kapcsolatot jelentenek, mert a legtöbb művész a maga kereste utakon halad. Az egyik Van Gogh színeit másolja, a mellette levő Cézanne kései tanítványa, egy másikon viszont Matisse hatása látszik. A vonalak, színek, irányok, módszerek és inspirációk annyira összekuszáltak, hogy Picasso, aki természetesen maga is részt vesz a tárlaton, így kiáltott fel:

— Nincsenek már művészet iskolák, csak művészek vannak.

Ennek ellenére az „objektív” kritikások, az előző évek „Salon de Mai”-jét összehasonlítva az ideivel, némi előrehaladást látnak abban az irányban, hogy a különböző irányzatok képviselői keresik a megértés útját egymás iránt és a közönség felé is. „A mű azért van, írja René de Solier, hogy a szem, amely részegződik, megértse és ne álljon idegenül előtte. Ha a művész és a néző külön-külön, magánosan haladnak saját útjukon és nem találkoznak, az csak bukáshoz vezet. Ezen a tárlaton a különböző irányok megbékülnek egymással, kölcsönös, egymás iránti respektus érződik ki belőlük. Az idej „Salon de Mai” legnagyobb érdeme, hogy őszintén, és első esetben minden gyűlölködés nélkül egymás mellé állítja a művészet élő irányzatait. Igyekeznek kimutatni a „szellemi” családokat a tematikus és egyéni technikai variációk labirintusában.”

Siebert, egy másik kritikus, így jellemzi az idej „Salon de Mai” tárlatát: „Az idej „Salon de Mai” magasnívója, mert a korrektségnek és a tisztességnek a szelle járja át az egész kiállítást.”

A PICASSO-ELLENES GÁRDA

E békülékeny hangok ellenére még korántsem ért véget a nagy vita a különböző művészeti irányzatok között. Nyilvános gyűlések és a lapok hasábjain napirenden vannak a polémikák, viták, sőt, veszekedések is. „Absztrakta, vagy figuratív”, ez a kérdés áll a vita központjában és ekörül csoportosulnak a szembenálló táborok.

Maurice Valminek a figuratív művészet egyik kimagasló képviselője indulatosan ítélt meg a helyzetet és Picassót vádozta a mű-

vészetnek zsákutcába való vezetéseért:

— Picasso szeszélyes nagrandózási és gyakran változó művészeti irányai, — írja Valminek — lehet, hogy a spanyol művészetnek fel-frissülést hoztak, de a francia művészetre halálra csapást mértek... A mai művész elvesztette az érzékes frissességét és mélységét, az élet és a halál csodáival szembeni élményeit. Kizárólag az érdeklődés, ami felületleges, furcsa, nevezetesen az abnormális. A művészet annak következtében összefüggéstelenné vált, a festészet ma a szögletes fej, egy szemmel a homlok közepén és az íhlet az örültek háza, a néger maszkok, a prehisztórikus barlangok, a furdószoba linóleuma és a cselédszoba falának festett virágai. Mind ez oda vezetett, hogy 1940 óta az absztrakta művészet már megszüntetett minden kapcsolatot az élet és az ember között. A téma teljesen eltűnt, nem is beszélnek többé róla, nincs... Festészet sincs többé... És mindezt Picassonak köszönhetjük.

„PICASSO MAGA AZ ÖRÖG”

Ennek és sokszer hasonló vélemények ad kifejezést René-Jean Clot festő szemzációnkeltő most megjelent könyve (Gallimard kiadásában), amelynek címe: „Le mat de Cocagne” (A főbőrcs) és amely Picassot nem kevesebbre, mint a modern ördögnek titulálja, melynek rossz szelleme megbénított minden művészeti életet. A regényformájú könyv elmeséli, hogy Federico Maguarriga (Picasso) megölte a festészetet, legalább is a regény főhőse Gerard L'Hers fiatal festő, erről meg van győződve:

— Ime a közromlás legnagyobb inspirációja — így kiált fel L'Hers, — az újkor Attila, aki Párizsban, a huszadik század közepén barbár sikereket arat. Intelligens démon, akinek mindenki a hatása alá kerül; ragyogó démon, aki a művészet minden titkát és minden technikáját ismeri. Spanyolhonból jött, hogy alássa a francia festészetet, amelynek művészei évszázadok óta a világ tanítómesterei voltak.

Egy megoldás van csak a főhős szerint, elűzni Maguarrigát és felszabadítani a francia művészetet igazságtól. Igen ám, de amikor Gerard L'Hers megismerkedik a „mesterrel”, ő is hatása alá kerül, egyéniségének és művészetének varázsa őt is megigézi. A fiatal festő teljesen elvesztette egyéniségét és mindenben a nagy „bábványt” másolja. Amikor ennek tudatára ébred, meg akarja ölni öreg mesterét, hogy saját lelkét kivonja nekitámad, földhözvágja és megkönnyebbülten lelétezik fel, mert halottak hiszt mesterét. De felszabadultsában csak percekig tart, mert az elpusztíthatatlan öreg még él és feltápaszkodik a földről. Gérard, már az örület határán, érzi, hogy lehetetlen ezt az őserőt megsemmisíteni és hogy bukásából végleg felszabadítsa magát, nem lát más kiutat, kiugrik az ablakon.

Clot könyve elismorító mindkét művészeti tábor számára, mert a probléma fennáll és még élesebb, mint valaha.

Hol van a megoldás? Mi a sarkából kifordított művészet jövője?

A nagy kérdés még feleletre vár.

Dr. Marton Gizella

Kishont Ferenc:

ÖRÜLTEKÉ A JÖVŐ

Az egyik kora keddi délután ütem a Földközi-tenger partján és átengedtem magamat a hős, langyos szellőknek, amely a tengerentúlról, valószínűleg az Egyesült Államokból jött. Gondolataimból egy kancsal, rokonzenes, borotvátalan férfi megjelenése zökkentett ki, aki engedélyt kért, hogy leülhessen mellém a padra, majd így szól hozzám:

— Elnézést kérem, hogy zavarni kényeszerülök, de szükségem volna tíz fontra. Biztosíthatom, hogy csakis a kényeszerítő speciális körülmények és a nehéz gazdasági helyzet nyomására fordulok önhöz. Sajnos, az élet néha lehetetlen helyzetekbe hozza az embert. Felfordult világ ez uram.

Tekintettel arra, hogy éppen nemrégiben kaptam felszólítást a telavivi jövedelmi adóhivataltól, hogy adjak be vallomást az 1936 március 31-től 1949 március 31-ig, alijázasomig élvezett jövedelmeimről, kissé nyugtalanul válaszoltam az ismeretlennek, hogy most voltaképpen milyen törvények alapján kéri tőlem ezt a tíz fontot. Látogatóm megértően bólintott és készségesen bocsátotta rendelkezésemre a szükséges szóbeli információkat.

— Örült vagyok kérem, — közölte velem halk, megnyugtató hangon — Ön intelligens embernek látszik, feltételezem, hogy tisztában van a dolog jelentőségével. Országunk fennálló törvényei szerint módomban áll uraságod nyakát itt helyben elnyisszantani, vagy alkalmazni megfogjani őnt, sőt, amennyiben beteg ösztöneim úgy kívánják, esetleg apró darabokra is vagdalmi. A maximális büntetés, melyet rámmérhetnek, csakis visszataloncolás lehet a bolondok házába, melyből éppenséggel két nappal ezelőtt szöktem meg az egyik ápoló bűnös hanyagsága következtében, Tessék a hivatalos igazolványok, közjegyzőileg ellenjegyzett fotokópiáit...

Egyre idősöbőbb lettem. A papírok teljesen rendben voltak és új ismerősem is komoly ember benyomását

keltette, aki nem fecseg össze-vissza, hanem lázasan égő szemmel mögött gondosan átszűrni mondanivalóját.

— Mire vár uraságod? — kérdezte most. — Ugyszólván mindennap olvashatja az újságokban, kicsoda tébolyult szörnyetegek másképp szabadon közöltünk és szedik áldozataikat. Nem vagyok én egyedülálló eset. Vagy addig nem hisz nekem, uraságod, amíg magára nem vetem magam? Nincs önnek elég gondja amúgy is? Vajjon érdemes ilyen förtelmes kalandba keveredni néhány rongyos font miatt? Valóban nagyon fájlalám, ha önjöngeni kényeszerülök, de ha nincs más mód, természetesen nem marad más hátra részemre, mint aktív tevékenységbe kezdeni. Háromig fogok számolni, ekkor a gyakorlat szerint hazánál kezd a szám és elvesztem az önuralmamot megrokkant idegrendszerem fölött. Azután Isten legyen nekünk irgalmas. Tehát, ha megengedi: egy... kettő...

— Bocsánat, csak egy pillanat — szakítottam félbe — még mielőtt a dolgok megnyugtató formában elrendeződnének, tudomására kell hoznom egy tényt, amely nélkül ön is csak a sötétben tapogatózik. Arról van szó, hogy én magam sem vagyok teljesen rendben. Azt hiszem, most már nyíltan közölhetem önrel, egymás között vagyunk, hogy két európai ország klinikái által igazolt diplomás emebajos vagyok, hosszútávú ámokfutó, specialista az áldozatok élveboncolásában. Tudja, ez nálam amolyan súlyos családi terhelttség, hiszen magának nem kell magyarázni... Mindig magammal hordok, itt az ingem alatt, egy rozsdás konyhakést arra az esetre, ha adódik valami. Mindenesetre nagyon örülök a találkozásnak...

Látogatóm elsápadt és láttam rajta, hogy magatartásom komoly benyomást tett rá. Mikor benyultam az ingem alá, rekedt üvöltéssel nekirohant az estének. Felkeltem, elstáptam az autóbuszállomáig. „Bocsánat, örült vagyok!” — vettem oda a sörbanálókna, tör nélkül felszálltam és hazautaztam.

Jó könyvet szeret olvasni?	HADASH
Szakkönyvek, újságok	HADASH
Eladó könyvek van?	HADASH
A legjobb ismeretkönyvek	HADASH
Beírja a nevét	HADASH
Tel-Aviv, HaSzarkon ötvenkettő	

Mit ír a világsajtó

KOREÁT A DÉLKOREAIKNAK?

(The Economist, június 6.)

Kevés ország engedheti meg magának ma azt a fényűzést, hogy szövetségeinek nélkül viseljen háborút. És e kevesek közé még a legnagyobb jóindulattal sem sorozhatjuk Dél-Koreát. Nem vitatható, hogy három év óta Dél-Korea fennállásának pusztán ténye is Amerika katonai támogatásának köszönhető; porrázúzott gazdasága egy napig sem tudná fedezni hatalmas hadseregének teherét. A legintenzívebb amerikai gazdasági segély nélkül. De a politikai fejlemények gyakran még a legkézenfekvőbb katonai és gazdasági tényeket sem respektálják. Eklátáns példa a dél-koreai elnök, Syngman Rhee álláspontja. Rhee nem hajlandó elfogadni az amerikai megbízottak által és az Egyesült Nemzetek nevében megkötött fegyverszüneti egyezséget és az egész felszámolt meghódítását követeli. Kijelentette, hogy fegyveres erővel fogja megvédeni a kommunista csehszlovák és lengyel csapatok partraszállását Dél-

Koreában, mely csapatok, a megegyezés szerint, tagjai a fegyverszünetet ellenőrző nemzetközi bizottságnak. Dél-Korea széleskörű ellenállását eddig nem vették komolyan. A szabad világ úgy érzi, hogy sokkal nagyobb áldozatot hozott már a koreai háborúban, semmint, hogy annak elfogadható befejezését, lokális szentimentális problémáktól tegye függővé. De Syngman Rhee elnök és a dél-koreai vezetők igen szűk helyzetet teremthetnek, ha nem fogadják el a szövetségesek intézkedéseit. Amennyiben a dél-koreai hadsereg parancsnoka beváltja fenyegetését és a fegyverszünet megkötése után tovább harcol, a dél-koreaiak olyan katonai szituációba kerülhetnek, amelyben nem csak nehéz, de csaknem lehetetlen segítségükre sietni. Nyilvánvaló, hogy egyedül képtelenek lesznek megvédeni a harcot; bukásuk végképp elkerülhetetlenül pedig kiszámíthatatlanok.

A KORONÁZÁS UTÁN . . .

(The New Statesman and Nation, június 6.)

Angliában nincs köztársasági párt és a közeljövőben valószínű nem is lesz. De lemerem fogadni, hogy a koronázás nagyban növelte azok számát, akik úgy vélik, hogy az egész ügy idejét múlt, elavult szerződés, amelyet célszerűen azért elevevittek fel, hogy a demokrácia szorgos örömtető hátrahajoljon. Ne felejtsük el, hogy a televízió kétélű fegyver. Mert oly sokmillió élvezte a tündérváltást, a királyi minden elődjénél népszerűbb. De a tapsoló és hurrázó tömegek között sokan eszméltek rá megdöbbentve a koronázás teljesen középkori jellegére. Abban a hitben éltek, hogy a királyság a demokratikus életforma szimbóluma, — és mit láttak? Egy gyönyörűen rendezett színházat, ahol még a statiszták szerepet is bárók játszottak és amelyben, a királynőn kívül, a főszerepet a Főpüspök, a Szerzetes mester és hansonió kö-

zéri személységek vitték. Hol van kérem itt a józan ész, — kiszéni az egész arisztokráciát a naftalinból (még az alsóház sem volt képviselve) — és naivul azt képzelni, hogy a milliós tömeg elhiszi, hogy ők képviselik Nagy-Britanniát és a Brit Népközösséget. Hogyan lehetséges, hogy az állami élet valóságos szimbólumainak felvonulása így el lett véve? Anglia dolgozó társadalma teljesen kimaradt a műorból. És hol volt az iszlám, a buddhista és hindu és az afrikai világ? Legálább egy íci-pici izelítő a Tonga- királyi népszerűségéből. Sehoh semmi. Dacára az újság és rádióüzeneteknek, a szertartás nacionálisabb, exkluzívabb és középkoribb volt, mint valaha. Véleményem szerint, a jóléti állam korszakában, a monarchia fokozatos demokratizálása igazán időszerű lenne. De úgy látszik a „biciklizó királytól” még nagyon messze vagyunk.

EUROPA BETEG EMBERE.

(The Economist, június 6.)

Franciaország az az állam, amelyben miniszterelnökök lenni se nem nehéz, se nem örövendős teljesítmény. Pillanatnyilag kevés számú, de a Kék-szakáll politikai mesevárában, mert minden jelölőt tudja, hogy eddig már 18 elődjét temette el a nemzetgyűlés. Bármily legyen a pártja vagy a programja, a Negyedik Köztársaság minden miniszterelnöke ugyanabban az alapvető, pszichológiai problémába ütközik: nemzeti és külpolitikában a franciák csaknem anarchisták, de főleg, ha zsebről van szó, fellángolnak a szenvedélyek pillanatok alatt minden a feje tetején áll és már pokol is a kormány. Franciaország Proudhon hazája, a politikai teoretikus, aki, amilyen bizalmatlan az állambal szemben, olyan vakon hisz a politikai egységben és közönségben. A francia parlament nemzetgyűlés, de valahogy mégsem nemzeti gyűlés. Különféle, komplikált, helyi szövetséget, érdekcsoportot és vallásos színműveket képvisel. Egy nemlétező pólus tartja állandó mozgásban a súlypontot, hol a tradicionális jakobinus baloldali fele, melyet ma a kommunista párt reprezentál, hol a rendellenes rangú gaullisták és a rothasztó és katolikus színművet jobboldali fele. A végeredmény az, hogy a francia parlamentaris rendszer nem működik. A nemzeti megújulás

okai a 89-es forradalom óta, a császárságokon és köztársaságokon keresztül, a 71-es kommunon és a Dreyfus ügyön át a 40-es összeomlásig és a mai zavaros helyzetig egyenes vonalban vezetettek le. De a Negyedik Köztársaság alkotmányában nincs recept a bajok orvoslására. Ellenkezőleg, mint ha szantszándékkal a francia ösztön nyugtalanságára, politikai felelőtlenségére és a meghasonlás, kiszélesítésére lenne bízva. A honpartizmusától való tradicionális félelmében az alkotmány alig hogy hatalmat a köztársasági elnök kezében és tisztára M. Aurioi különleges tehetségének köszönhető, hogy az Elysée tekintélye és jelentősége visszaállt. A nemzetgyűlés büntetlenül tartja az ostort a gyenge végrehajtószerv felett, a kormányoknak rendszerint csak annyi idejük van, hogy az amugyis súlyos gazdasági helyzetet még zűlétebbé tegyék. A választási szisztéma pedig francia eredetiséggel úgy van összerakva, hogy a nemzeti akarat még véletlenül se érvényesüljön, feltétlenül természetesen, hogy egyáltalán létezik nemzeti akarat. A jelenlegi krízis a szabad világ számára különösen kellemetlen. Francia részéről hiján a bermudai konferenciát nem lehet megartani és a súlyos indokainak problémáinak ismét nincs

LONDONI LEVEL

Gondolatok koronázás közben

Jöttük eleje.

Írta: KACZÉR ILLES

Végignétem M. Pierre Mendés-France, a francia királyi koronázását. Persze nem a Westminster Abbey évszázados falai között, ahol nem voltam hivatalos, hanem egy swisscotagei barátom lakásán, ahová engem is meghívtak. A plebejus televízió, amelyet ezidig nem sikerült megkedvelnem, tündetőn kitért magától. A levont függönyök, a misztikus homály és a kis hallgatóság meredt, csaknem lélekzetviszafojtott figyelmét stilszerűen keveredtet az évezredek ceremóniáival, amely az izraeli királyság és a régi zsidó templom szertartásainak az emlékeit ébresztette utánlat. Mindjárt az elejen, amikor a királyi menet bevonul és a főurak, főpapok, hercegek, lovagok, apródok és a különböző országok uralkodói, államfői, miniszterelnökei, követei és nagykövetei felállnak és a kórus a szoltárt intonálja, egy aláhúzott és többször ismételt szó üt meg a fülemet: Jeruzsálem. „A lábaink megállnak a kapudban, ó, Jeruzsálem. Jeruzsálem városnak épült, amely önmagában egység. Könyörödjétek Jeruzsálem békéjéért. Békesség legyen a várfalaidon, csendesség a palotáidban.” Mily időszerű sorok és mily időszerűek. Ha nem volna nekünk jelképek, valóságunk tekintetében őket. Bizvást megtehetném Sir Winston Churchill nagy külpolitikai beszéde után, amelyet három héttel a koronázás előtt tartott itt szemben az Abbeyval, az angol parlamentben: „Komolyan kívánom, hogy a nemzeti otthonra vonatkozó nagy cionista elgondolás, teljes eredményt érjen el végre.”

De hogy bele ne tévedjek az aktuálisba, vissza kell térnem az időtlenhez. Az ősi angol katedrálisban lejátszott történelemhez. A koronázó főpap, a centerburyi érsek, miután, mint „kétléltes királyt”, bemutatta önként a főrendeknek, akik Isten övéi Erzsébet királyt kiáltással mutatják be első hódolójuk, letéti a királynővel a koronázási esküt. Ami nem

azonos az angol alkotmányra tett esküvel, ezt a parlament két háza előtt tavaly november 4-én már letette II. Erzsébet. Itt csak általánosságban fogadjuk fel, hogy Anglián, a dominiumokon és az egyéb területeken ez országok törvényeihez és szokásaihoz híven fog uralkodni, hogy igazságot és kegyelmet fog gyakorolni, hogy megtartsa a törvényi megállapított protestáns református egyház tanait, istenszolgálatát, fegyelmét és privilégiumait. Majd a skót egyház előjárója bibliai ajánlást a királynőnek ezekkel a szavakkal: Ezt a könyvet ajándékozzuk önnek, kegyes királynőnk, a legbecesebb dolgot, amit a világ ajánlhat. Ebben van bölcsesség. Ez a királyi törvények. Ezek Isten élő jóságtai. Aztán megint a centerburyi érsek veszi át a szerepet, aki a bevezető imák elmondása után királynővé kéri Erzsébetet.

Ez már féligmeddig titkos szertartás. Behozzák a baldachint, az őshéber mennyezetet és a királyi fülét tartják. A kelő pillanatban, amikor a szent aktusra kerül majd a sor, a mennyezet úgy tartandó, hogy közönséges halandó szemre ne lássa, hogyan kezeli a főpap a ritka ampullát és az olajozó kanalat, amellyel a felséges asszony kezét, mellét és fejét megintja. Ide még a fényképezőgépek és a televízió kamerái se hatolhatnak be. De mielőtt meg ez az elfedett ceremónia megkezdődik, történik egymás, amely a koronázó ősi formára utal. A hercegek fennhangon mondja el az imát, amelyben arról van szó, hogyan magasztalja fel az Ur az alázatosakat és az ő kiválasztottait, hogyan keni fel királyt, pappá és prófétává őket, hogyan tanítsák és kormányozzák Izráelt. „Ennélfogva legyen áldott és felszentelt kiválasztott szolgáló, Erzsébet, aki ezzel az olajjal ime királynővé kenetik.” És közben a király I. Edward székén, a hétszáz éves tró-

nuson, ülve marad, a koronázó egy szál feláll és a kar énekelni kezdi, hogy „Sádok pap és Nátán proféta királyt kente Salomont. És az egész nép ujjongva kiáltotta: Isten övé a királyt. Soká éljen a király. Adja az ég, hogy örökké éljen. Amen, halleluja.”

A ceremóniamester jóvoltából a katedrális meghívott vendégei nyomtatott műsort kapnak, hogy pontosan kövessék a két félszázad szerződését és annak legapróbb részleteit. A műsor mindent tud, azt is, hogy az ének Sádok pap és Nátán proféta koronázó tényleg a bibliai olvasat, mégpedig a Királyok első könyvének harminckilencedik és negyvenedik versében. Aki utánanéz, kissé másként látja. Az egész nép azt kiáltotta: Eljen Salamon király. Hogy soká éljen és örökké éljen, nincs a szövegben. A héber verset „Jochi hámelech Slomon” az I. Jakab korából származó átnézett biblia ebből a formában ismeri: God save king Solomon. Isten övé Salamon királyt. Mint, hogy ebből keletkezett az angol királyhimnusz, a God save the king, nem nyultak többé hozzá, így maradt mind a mai napig. És az ősi koronázó szöveg is már csak ebben a változatában ismeri: „And all the people rejoiced and said: God save the king!”

Noha meglehetősen figyelemmel kísértem a koronázást és a legapróbb mozzanatait is érdekelt, nem sikerült megtudnom, milyen szerepe van a Sors Kövnek, a vagy Jákob ősapá kövnek, amelynek a legendája azóta oly köztudott, amióta mintegy harmadfél évtel ezelőtt őket nacionalisták elrabolták és a rendőrség hosszú és eredménytelen kutatásai után, végre visszahozták. A kő a koronázó szék alatt van, lehet, hogy a királyt pihentette rajta a lábát, lehet, hogy a titkos szertartás alatt volt szerepe. A régi királyok a fejüket hajtották rá, miközben a koronázó főpap csurgatta hajjukra a felkentés olaját. A kő maga nem beszél a szerpéről. A Sors Kőve hallgat.

A koronázó karok és rendek, azaz az angol főurak maguk is részesei a ropantult látványos és ropantult népszerű színházaknak. Napokon keresztül tartották a próbák, olvasópróbák, felvonulási próbák és próbák és most úgy kiállnak minden, hogy öröm nézni. A T. V., ami a képrádió betűképe, hangban és képből felveszi és kihagyja és szörös nélkül tüstént közvetíti azt a megrendezett világtévé és a bemondó világművészen magyarul, mint egy boxverseny. De itt ismét alaposabban fel kell készülnie, hogy a kelő helyen felfogja és megmagyarázza a történelmi háttérrel. Még az idegen vendégek passzivitása is beletartozik a játékba. Nézem ezeket az arab urakat, akik a kosztümök és jelmezek színpompájába a maguk fehér-fekete színeikkel jelentkeznek, miként reagálnak itt a szóra: Izráel. Van módjuk hallani, még ha képletes értelemben is, a centerburyi érsek elemeiben van, a korát meghatározó értes hangon nyilatkoztatta ki. Ott látom őket a balfeleken, Szaudi Arabia, Jemen, Libia, Jordán, Irák, Szíria, Líbanon, talán a duzgó. Egyiptom is képviselve van. Ott van az egész Arab Liga. De nem kapják fel a fejüket a szó hallatán, nem ütnek az asztalra, vagy

az impultra, el se vörösödnek. Csendben hallgatják és tudomásul veszik, hogy Izráel volt. És ott volt, ahol ma megint van. És ha az idegen templomban kissé magukba szállnak és Churchill szavainak az értelmére gondolnak, a végén megújdulnak tudomásul kell vennük azt is, hogy Izráel, velük, vagy ellenük, de fennmarad. És talán mégis csak okosabb volna velük, mint ellenük.

A koronázás kimagasló része persze maga a koronázás. A különböző kardok középkori átnyújtási ceremóniái után ráadják a királynőre az arany koronázó palástot, a Westminster dékánja behozza a keresztet arany tekét és a királyi pálcát, az érsek átnyújtja neki, majd ugyanezzel a sorrenddel a fejére teszi Szent Edward koronáját, miközben az egész katedrális csak úgy zúg a God save the Queen kiáltásoktól. A jelenet fastidius és drámaisága tagadhatatlan. A szép és ifjú Erzsébet, ahogy a főpapoktól és a főuraktól, hódolótól, szolgálattevő hölgyektől és apródjaitól körülveve tartja jobbáiban a nehéz aranyalmát, baljában a jogart, ahogy fején a súlyos aranykoronával, komoly ünnepélyességgel az arcán maga elé néz, olyan, mint egy mesebeli királynő, aki most lépett ki a képeskönyvből. A hercegek és a yorki érsek közös benedekciója a többi főpap ámenjeitől kísértén az ősi áldás verseit variálják: Jevorechacha . . .

Az angol rádióknak és képrádióknak békés csúcsteljesítménye volt a koronázás. A televízió, amely gyenge és naiv műsorai után sokat vesztett újszerűségű népszerűségéből, a tegnapi nap sikere után az eddigi hétmillióhoz legalább negyvenmillió új előfizetőre számíthat. A képei jók voltak és határozottak. A felvonuló királyi menet az előkelőségekkel és a vendégekkel, a szárazföldi, légi és tengeri haderő és a különböző középkori alakulatok és uniformisok felvonulása, a dominiumok és gyarmatok gyalogsan masírozó és lovon léptető egységei, a trombitások, dobosok, heraldok és egész zenekarok menetezése a Pall Mallon, a Regent Streeten, a White Hallon, a Hyde Parkban és más súlyosan díszített utcákban, egész dinamikus mélységükben megmutatkoztak. És nemegyszer kis jellegzetes részletekben is. A TV sokat tanult a filmtől. Amiben elmaradt, az a színes: a televízió csak fehér-fekete jamer. Sebaj, mondják az emberek, majd kipótoljuk negyöt nap múlva a moziban, ahol addigra technicolorban láthatják ezt a színesben tobzó középkort. Az angol ember türelme és idegen számára megfoghatatlan lelkesedése, ha nemzeti ügyről van szó, csak ilyen alkalmakkor mutatkozik meg igazában. Először őket a koronázás előestéjén, a beszon, a Westminsterben egy háromperces utat másfél óra alatt se tudott befejezni, uttek a járdákon, a hidakon, a házak rácsai alatt, már szhogott az eső, de nem mozdultak, kitartottak a foglalt helyek mellett. Soknak még koponya vagy különösebb takarója se volt, ugyan utit és fekiút, újsággal takarózt, de nem tágitott, Öreg, fiatal, asszony, lány és gyerek. végeláthatatlan zrek. Voltak egyenként olyan bősök, mint a Mount Everest megmászó, akik felszerelve mentek neki a feladatnak. A rendőrség, amely félt ettől a naptól, esővel (Folytatás a 4. oldalon)

Likör-különlegességek:
Császárkörte
Barack Punch
ELIAZ WINES & COGNACS

grazdája. A kincstár helyzete kétségbeesés. Franciaország nemcsak saját magát védekezteti, de szövetségeseit is, és alig ceoda, hogy a nagyhatalmak nem hajlandók vele, mint európai vezető tényezővel számolni. MENDES-FRANCE (The Jewish Chronicle, június 5.) M. Pierre Mendés-France, 46 éves radikális párti képviselő, aki Aurioi elnök a múlt héten kormányalakításra kért fel: zsidó. Atyai réstől, ősegi bordeauxi szefárd családból származik. Anyja, szül. Kahn, elzászi. Felesége a durgazdag egyiptomi Cieurcel család tagja. Bár tradicionális zsidó lényekben nevelkedett, Mendés France sohasem tanúsított érdeklődést zsidó közösségek iránt. Husz éves korában Mendés France Franciaország legfiatalabb ügyvédje volt, 25 éves korában a parlament legfiatalabb képviselője, 31 éves korában a legfiatalabb francia miniszter és pénzügyi államtitkár (Léon Blum 1932-es kormányában. A Vichy rezsim alatt

Rablólovag az Arava-völgyben

A VADLOTT

Országunk történelmével foglalkozva, régi könyvekben böngészve akadnak az alábbi történetre. Ha filmember lennék, — azonnal megfilmíteném. Ha volna időm rá, — regényt írnék belőle. Összintén szólva gondoltam is az utóbbi megoldásra, — hosszú ideig melegengettem magamban a hisztériát, — formáit, alakítottam, újabb vonatkozásokkal kerestem hozzá, — de sehogysem kerültem sor a megírásra. Jobb híján így ayesztem, vázlatzerűen nyultam át az olvasónak Reginald lovag történetét, ami nem mese, — többé-kevésbé hiteles korabeli forrásokból állították hozzá az adatokat.

A háttér Erac Jászról. Az a kor, melyben vajna korán kezdődött az ókori idők, — a nép nagy része, szétzúródva a világ négy sarkában, buagón várta a messzire hívő harosnáját és csak hallomásból tudott róla, miképpen vetődtek Izráel örökébe a muzulmán és a nyugati keresztények. A történet idején, a XII-ik század végén, már hanyatlóban volt az addig diadalmas keresztény hódítók merész vállalkozása. Jeruzsálemben tornyos meg ott legett a kereszt lobogó, a saradokok hada még a barátságos csodálhatta az „igazi keresztet” és a szent ereklyéket, de az úttörő vészek: Tankred, Balduin, Godfred vakmerő, harcias szellem kibálóban volt. Betörték az egyház, közt maradtok, sőt féltékenykedő muszlimok is békül, szorvoskodni kezdtek a belakodók kiűzése. Kairóbeli Damaszkusz szeptek az északon, a Próféta új felkeltésének a kurd szultán Szalád Dinnék dicsőségét és a szent szolgálatát a sikeres első hadjárat óta eltelt fél évszázad alatt. Kisimátiól a Vörös-tengerig, ahol csak sikerült megvetni lábukat, mindenütt kőszatályok, halálra „modera” erdítések épültek és ami a kar és a lélek erejéből hiányzott azt a vakos felak, felvonóhidak, tornyok voltak hivata pótolni.

Ennek a féltékeny keleti „Maginot-vonalnak” egyik legfontosabb pontja volt az Al Karak erődítmény az Arava völgyében. Mi, a mai Izráeliek, akik műveltünk egyetmást Szodom, az Arava, Ejlát táján és Kilmájában, — elsőként kell elismerjük, micsoda mérnöki hőstettet jelentett felépíteni Al Karak kőszatályát, mintegy husz kilométernyire délre a Holttengerrel. Bármily nagy is volt az erőfeszítés, — az eredmény megérte a fáradságot. A sziklai fellegvár ellenőrizte a szent mekka karandokut és a keresztény királyság déli kulcsának számított. Történetünk idején: 1180 táján Al Karak ura és helyőrségének parancsnoka egy Reginald nevű lovag volt a frankhoni Chatillonból.

Ö történetünk főhőse. Vitegek dolgának kapcsán sokat ábrándoztam arról, milyen lehetett külseje. Sajnos erre vonatkozólag a krónikák nem adnak felvilágosítást. Elgáloppozó fantáziám hatalmástermetű, vöröshajú norman legénynek képzelem a sörívó vikingek fajtajából, — harsogónevetségű, orromba, de ravasz, irástudatlan kalandor, — kamaszos, vakmerő, hitbuzgó, — kultúrában, civilizációban év.

Írta: Gárdos Károly

szabadokkal mögötte megvetett „pogány” ellenfelekként. Reginald lovag nem unatkozott Al Karak bástyái között. Errel ingerülten tanuszkodtak a szultán előtt a környékbeli sejkék és a kirabolt, megkároított mekka saradokok. Az európai rablólovagok nemes hagyományai szerint Reginald de Chatillon réme volt a béke falvaknak, utasoknak, kereskedőknek, — kincstárban gyűlt a zsákmányolt vagyon és a diadaljelként levágott fülek. Szalád szultán, aki nagyvonalú politikai és katonai tervekkel volt elfoglalva, — türelmesre intette a panaszokdó híveit. Végül azonban ő maga is indulatra gerjedt. Reginald hűtlenül megacolt egy karavánt, mellyel Szalád nótástvére utazott Damaszkuszba. Az igaz Hítvédője, a Próféta felkeltés ünnepélyesen megesküdött a Koránra, hogy eljön a buszus ideje sajátkezőleg fogja kiirtani Al Karak örökös urát.

Reginald nem sokat tördött Szaládin haljón esküje, vel. Ehelyett visszavonulva vár a tanácsotermében, hadnagyaival, elkendte szövetségét a tervet, mely árnyában és szentelenségében hivata volt megacsal felindulni minden óddigi kalandjait. A vakmerő norman szokása szerint, a cselekvés előtt követte az elhatározást. Ejlát tengerpartján, mely fennhatósága alatt állott, — gályák, ohamasónakok káptak lény iramban. Milyen helyt elkészült a Notte, Reginald tengerre szállt néhány szék válogatott vitéze kíséretében.

A macskányi, de ósmant had „bomlegetésként” felgyújtott és kirabolt néhány kisebb nubiai kikötőt, majd partraszállt Arabiában. Az iszlám világ sivatáját sörket meg a váratlan tördőfés. Emeltem vakmerőségében a vállalkozás hasonlítható egy képzeltetelbi kalandhoz: mi történt volna, ha a háboru kelles hónapban néhány angol kommandó egység felhajózott volna az Ehn és partraszállt volna a néci Porosoroség szívében heráni utrányal?

A külföldi a delegeban azt, hogy Reginald lovag rajzát, utíse csaknem sikerrel jart. Az arab szentvárosok nem voltak felkészülve védelemre és a frankok akadálytalanul haladtak előre Medinára felé. Korabeli vélemény szerint Reginald oéja Mohamed próféta szászor szent harvatnak elrablása volt. Követlenül a cél előtt, fél napi járóföldre a Sír városától, valott kudarcot a vállalkozás. Afrikából irányított és sieve behajózott muszlimán sít-lovaság eredt vérezomjában a támadók nyomába. A Medina falai előtti csata rövid volt és kegyetlen. A moszlim túlerő pozdorjává zúta Reginald „istenkísértő” hadát. A vérfürdőt mindössze tucatnyi frank élte túl. Ezeket fogolyként Afrikába vitték a győztesek. A tudós arab krónikás, Ibn Jubayr, akinek jóvóltából maradt ránk a történet e része, — szemtanuja volt a foglyok sorsának. Keleti színességgel és érezhető elgtétellel mesélt el, amit látott. Kairó utcáin kikiáltók, sípok és dobok lármája kíséretében vonultak a tevékre kötözött frankok a vesztőhelyre. Micsoda romantikus, technikolor színekben és hangeffektusokban tobzódo kép: a sebekkel borított, gúzsbakötött, torzonborz, ófranciál karomkodó, vagy imádkozó, keresztetek, az ujjongó, diadalmas keleti tömeg, — a csillogó, ivelt szabályakat égnék emelő nubiai hőbörök.

Ibn Jubayr azonban az igazsághoz híven, kénytelen megjegyezni, hogy az ósmán

nom volt talos. „A hitetlen ödrögök gonosz vesére”, Reginald de Chatillon, társai kivégzésének napján márból volt a veszélye. Békésen ügetett az Arava völgyében kústiya felé, megszáre maga mögött hagyva a végetes csatateret, ahonnan, páratlan szerencsével sikerült magmenekünie.

A hollywoodi filmfarcok nagyrésze ezen a ponton lezárta a történetet. A mindkét felet többé-kevésbé kielőgítő rémséges happy end megnyugtatóna a feszült idegköt. Mindössze egy rövid végjelentére volna talán szükség: Reginald nagyapa Chatillonban büszkén meséli egy arab hercegnőtől származó anóknának a régi szép idők vésit dolgait.

Sajnos azonban, vagy szerencsére, — ez attól függ, kinek drukol az olvasó, a frankoknak, vagy a muzulmánoknak, — Reginald lovag története nem ilyen idillikusan ért véget. Néhány esztendővel a medinai kaland után, 1187-ben Szaládin szultán megalvaldában látta élete célját. Sikerült összejútenie egy egyetemes, nagyerejű muszlim hadat, mely a siker reményével vehette fel a harcot a keresztényekkel. A Próféta serege átkelt a Jordán, rövid utron után bevette Tibériást, majd felkészték a dűnés csatára.

Jeruzsálem keresztény lakóit, Guy de Lusignan, tudta, mi fog bekövetkezni. Hírvé szavára Antiochiától Al Karak felgyurbomlított kőbérsei, — mindentől ömleszték lábora felé a kőszatályok urai lovas és gyalogos hadi néppel, — a két hatalmas lovasgergő, a Templomosok és Johanniták szerzetes harosai előrelöktek a keresztény zászlók alá.

1187 július 3-án találkoztak össze a két sereg a Kineret partján, Hittin Sararvatnak (Karné Eltina) lövében. Feszéges csatátér, a mestelen, vörös sziklaesőcsök baljós profíja, úgy hiszem, fel kell írta grujtva a legkönyebb realista történelmi képmelét is, akár az autóbussz ablakából, Tverjéről Roa-Pinára utastában.

Az a 806 év előtti nyári napon, rekeső, agyvelőt olvasztó hőség terpezkedett a tó völgyében. A hővesztet keresztet nehéz vaspáncélja tüzes börtönné forrott, a türtérhet lovak kisonan nyíthogtak és a sereg deméd moszlatlanására kár hozatva figyeit, amait feltűnt Tverja falai felől a villámcsobon közeledő, kőnyűfégyverzetű, fehér-borsuszogó Véget.

A csata részletes leírását arra a lehetőségre tartogta.

— Itt látták — mondta a madárnak. — A csatát látó hangya, honnan szopta a léposóhóban. Klovértatva légytelés a nagy alatti lémpa. Csomogó lépkékkel, kabátját nyulva ési összefogva, közeledett a hámszobor. Kulog nérgött a sárban. — Temeik... kitesetemelek kérom?

A meblémpát férdi egy nevet mondott. — Először ötletet négy, a léposóhóban jobbra... A két férdi megludok. Az egyik meglútt és a léposóhóra téve lábát, férdővel visszafordult. — Ne feledjén vissza jövegi! Anonán jövegi! — Igazán, kérom tinteletet — felelt a hámszobor kicakit raskető hangon és a lapusakdóve figyeit a férdő haladó léptek összemesző zaját.

VII. — Otteik el a lémpákat! Otteik el a lémpákat! Hőrgve üvöltött és öklelet vevali kezdte a üvegfalak. Vöröscyuglított, dúsodt szemből a löbi gennyen kőny sáivárgott és a forrógőben oitokba maradt aróca. — No! szemeire szorították, de a bomlítás erejé fény, amely az üvegfalak mögött, a padló alól és a mennyezetről sugárzott, át-döngögtet tonyru.

— Adjanak egy kis viwet... oitok el a lémpákat... adjanak egy kis viwet... oitok el a lémpákat... hajtogatás szemeit monotonással. Le-mehant az üvegpadlóca és ott vinyogott, mint egy anya alóbt maradt hátyok-lutya. Nem is vette észre, csak nagyocára, hogy a Vinsgáto Vezető áll előtte és az üvegcsilla reflektora kiadulak. — Nos, hogy van? Átjőne az irodámba? Jéges ita-lem vannak, gondolom meg-szonjanott.

— Az üvegpadlón ülő férfi vállait hímstórikus szokogás ránta. — Várjon csak kérom, majd hívok segítséget... látom nem jól éri magát — mondotta a Vinsgáto Vezető és kiment a cellából. Az ajtón túl odaszólt egy másik férfinek, aki cigarettázva állt a krónizáló osem pékkel borított folyosón. — Teljesen kikészült... kilencven órája van már benne! Vigyék fel az irodá-ba! Jöjjön a doktor is! Siet-nünk kell! Két hét múlva tárgyalás lesz!

VIII. A külföldi újságírók hűde-zeve tekintettek egymásra. Keszkiben megállt a ceruza. A tárgyalóterem közönsége zajongott. Szitkok repkedtek a levegőben.

— Kötölet az áruélmél! Vem szem az árué! — Az ólók kopogott osemk-járat. — Felcsóttom a kőmés-got, örtime meg nyugalmát és ne zavarn a tárgyalás monotét! Vádtott! Folytas-an! Szóval beismeri, hogy ösmekötöttemben állott ve-lük? — ...Beismerem kérom... beismerem, hogy aljas me-terkedéssel, piszkos ömés érdekekért letörtém az egye-dül... az egyedüli hólyes utról... síarultam... és let-örtém az egyedüli utról, amely... letörtém az utról, amely... és letörtém...

A vádolt homokkő hídg-veríték lepte el. Fejében, melyen bona, az agyterke-venyek kövött, alig hallható-an, mintha pókháló szalad-na, valann ósmadomk lekedt... A tárgyalóterem falai ki-méslekedtek, súlyos boltivek oemkedtek feje fölé... va-lami káttant... a falon fál-lyák égtek... egy fekete-kémmás alakot látott... vékony sárga kezet, raj-ta egy villogó gyűrűt... A fekete-kémmás kopogott corasájával. Nagyon mecsidit halló-ta a hangot: — Folytas... folytas...

— ...és... mindent... és Giovanni Mancini... A vádított nem mesese, a terem falánál egy férdi, aki eddig ósmekötött szemek-vel figyeit a bírói oem-vény alóbt álló vádítottat, most alig ósmerevésés jelet tett a támaszelnék felé. Az ujja kopogott corasá-jával és felélt: — A védelem kéresere a tárgyalást félfigyeztéma! A vádított szivbetegségére való tekintettel kétóral szünetet engedélyesek. A bíróség le-vonult!

IX. — Szívesen, doktor! — mondta idegesen a Vinsgáto Vezető és fel állt a sro-bában, ügyet sem vetve az üvöltő emberre, akik két ember fogott és sorított a pamlagra. — Nem is értem, doktor, hogyan követeltél el ilyen műhibát... A külföldi sajtó-cél! Coc...! Mit fognak azok ósmefirkálni! Valakinek persze ezért felelni kell! A vádított teste az erős ma-ros között megfessült, verő-fétkben uszott, vicsgóro va-nagó ajkakkal hőrgöte. — Egyetér vége lesz a Gondolat égetésnek!... jö-mi fog egyszer valaki, akit már nem tudtok hataimások malmalban megörölni... és Giovanni Mancini nem va-gyok első a sorban... jö-mnek utánam sokan még... A vádított feje hátraha-nylott, teste elernyedt. — Már hatott — mondta az orvos — még pár perc... — Valami idegen nevet emlegetett... lehet, hogy nézagos volt a vallomása? — kérdezte töprengő hang-on a Vinsgáto Vezető. — Semmi ez... — mon-dta az orvos szemévegét lö-rögötte — Ebben a stádi-umban ósmze-vissza szoktak kiabálni, de ez csak peroc-kig tart...

15 fenti készpénz, a többi részletfizetés „LEVIT” jogszórtán modern „frigidair” modell, bírral. Rabel, T.A., Rotschild 31 Allenby sarak, 2. szoba. Tel. 4976

Dekoratórok, mosodák! Ha vevojúkat jól es oicson akarják kizsólátni, úgy a függonyt NEUWIRTH-nál TISZTITTASSAK. Tel-Aviv, Nachlat Benjamin u. 133. Alapítva 1898.

Vita egy félreértés körül

Írta: SCHULTZ IGNAC, a Magyar Zsidók Világszövetsége ügyvezető igazgatója

„Hatikva” május elseji számában dr. Hausen László azt írja, hogy a Hatikva hasábjain és az izráeli magyar sajtóban szinte állandó vita folyik arról a kérdéstről, vajjon az Izráelbe küldendő csomag-akció, vagy pedig egy Tel-Avivban építendő „magyar” kultúrház fontosabb-e. Ha ez a vita csakugyan állandóan dúl, ideje megállítani. Mert noha csaknem minden vitából fakadhat valami aszmos gondolat, ebből semmi épkezláz ötlet, még kevésbé eredmény nem szivároghat. A csomag-akció realitás, hasznosága kétségbe nem vonható, minél célirányosabb, szélesebb meg-szervezése igen fontos: ez az egyik alternatíva. De hol a másik? Milyen komoly, felelősségteljes szervezet indalmas keleti tömeg, — a csillag, ivelt szabályakat égnék emelő nubiai hőbörök.

ből származott, s ennél fogva kár a rengeteg szóváltás-mért, mely akörül zajlik, amit már a régi rómaiak egyszer már, azt hittük véglegesen, eldöntöttek, hogy tudniillik: először élni kell s csak aztán flozófálni. Ez tudniillik szinigazság, de szegény, öreg Ignotus egyszer már megírta, hogy az is igaz lehet, hogy ma csütörtök van, de azért ezt nem muszáj szöszékről meghirdetni. Minthogy azonban félre-értésről van szó, főképp, mert úgy látszik, a cikkirő nem áll egyedül ezek között, felelősek érezzük magunkat érte. Úgy lehet, mi nem voltunk elég világosak, amikor a Tel-Avivban felállítandó Social Centert javaslatba hoztuk s megvalósítása érdekelten dolgoztunk. A félre-értők intelligens és jó-szándékú emberek, úgy lát-

szik tehát, hogy mi nem fejeztük ki magunkat elég ér-telmesen, vagy világosan, amikor javaslatunkat ismertet-tük. Ezért szótunk hozza a vitához. Nem akarunk most ma-gyar kultúrházat építeni Tel-Avivban. A Social Center talán nem is a legkifejezőbb megjelölés, de eddig nem találtunk jobbat s angolul a jelentése félreérthetetlen. Ez a ház központosítja a magyarszámazású izráeli la-kosokat érdeklő ügyek inté-hését. Ki vitátná, milyen fontos, hogy van egy hely, ahol az odaérkező magyar zsidó megduhatja ismerő-sei címét, ahol lakást, munkát keresnek számára, ahol héber tanfolyamokat ren-deznek, hogy minél előbb teljesértékű polgára legyen Izráelnek. Ahol ingyen jog-segélyt adnak, ahol magya-rul beszélő orvos és ápoló vizsgálja meg őket, ahol gyermekeiről, ezek órszésé-ről, neveléséről gondoskod-szandékú emberek, úgy lát-

Fatma egyikét tunk v nagy Fatme lakik. rozottal len é melek hogy it tünk. tünő k közön a Patrú az első olemet ponta Fatme első iz tája és mes il egy p Fatme laval tárgya alól. S fergett lekerődo be. Es sejtett jettét lak ve histem arra a hogy a vel a Pren mit a negyed arcoso amestel vel ne a teki mánt a al és hisnye mosoly ide is Szál vasvili egés tejeses nek a amely vásson ágason falan tudot vel. Fatm bonas varon lába. — M tne! honnal neki. már, n tor lát Fatm után a vála — M megm ünnepe csak h Igy Fatme kisebb Már rajta, mi la gyon ten, h álom v Fatme Ha i legvén eom vé benne Amidó on fel jutott mé is dárban ahol a esett s a Patrú szónok emilit Most itt lát hogy k kenyer löt, ah coardá fákát, öbölbe táján nek. O tani a Kise gamba egyik et hág gent, i Nem idegen, vannak ne me Fatme kor Iz orává

Írta: LÖWENKOPF KALASZIN

Fatme itt lakik a sikunok egyikében, Akkón. Már lakunk valaha így a népek nagy tengerében, ahogy Fatme most itt közöttünk lakik. En nem tudom határozottan megmondani, milyen érdemei lehetnek Fatmenek és k. családjának, hogy itt maradhatott közöttünk, de ezt bizonyára kitűnő politikai szimulánsok köszönheti és Amerika után a Fatme k. családja lehetett az első, aki Izrael államát elismerte. Az én utam naponta kétszer is élvezet a Fatmeék háza előtt. Ahogy első ízben a Fatmeék portájára előttem elhaladtam, kelemes illat ostromolt felemlés és pillanatra megállított. Fatme ott állott egy vasvillával az istálló előtt és a trágyát villázza a jóság alól. Szépszáru jóság ténfergett az istálló körül, belekérődzően a párás reggelbe.

Em akkoriban még nem sejtettem, hogy Fatmeék politikai irányvonalaik vezetik. A magunknak hiszem és büszke voltam arra a kezes tartásra, a hogy a vasvillát rakományával a magasba lendíti. Fatmeék néztem Fatmát mint a legtöbbjét ennek a negyednek. Homlok, szája, arcosontja csak olyan, mint emeséék, csupán a szemével nem tudom mit tenni. A tekintete bátrabb volt, mint a miénk, sokot lenni és a szája szögletéből a hiányos és a keserűség mosoly, amit mi magunkkal ide is kihoztunk.

Szállott az illat Fatme vasvillája alól, betöltötte az egész utcát, összevegyült a tejescsupok illatával és annak a tárnok a szagával, amely ott lógott egy hegyes vasvillásosok őtében egy ágason, hogy az ember, a falna születt ember, nem tudott betelni a párfiumjével.

Fatme ott tapogató nap-hosszat visben, lében az udvaron és mindig masszatos a lábán. — Most meg a lábát Fatme! — szóltam egyszer hosszabb ismeretség után neki. — Nagy lány vagy már, nem illik ilyen masszatos lábbal járni. Fatme furcsán nézett rám aztán csodálkozva adta meg a választ: — Minden csütörtök este magmosom. Pénteken, az ünnepeken, tisztá. Ma még csak hétfő.

Igy tudtam meg, hogy Fatme nem kószolunk való, kisebbségi. Már sokat töprengtem rajta, hogy tulajdonképpen mi is vonsz engem olyan nagyon Fatmához és rájöttem, hogy egy kéteser éves álom valósult meg bennem Fatme által. Ha jól vesszük, ennyire legvérmesebb álmaimban sem véltem. Fatme nem volt benne a számításemban. Amidőn dalban, imában Clon felé sóhajtoztam, sose jutott eszembe, hogy Fatmát is itt találom az Amidáiban. Szent könyvekben, ahol a Messiás jöveteléről esett szó, sose találkoztam a Fatme nevével. Clonista szónokok, sóliákok sem említették soha.

Most olyan jól esik, hogy itt látom naponta Fatmát, hogy megoszthatom vele a kenyeremet, a kövér legelőt, ahová Fatme az apja csordáját kihajítja, a fügefákat, amelyek itt az akkói öbölben és a Fatmeék portáján olyan dúsan díszlenek. Olyan jó vele megosztani a hazaszeretetet. Kisebbségi, gondolom magamban, Izrael államának egyik kisebbsége. Vóhávtá et háger, szeresd az idegent, idézgetem magamban. Nem, nem, Fatme nem idegen, kisebbségi, de nem idegen, ugyanolyan jogai vannak, mint nekem. Hozzá nem merjen nyulni valaki a Fatme jogaihoz, mert akkor Izrael törvényeinek csordával találja magát szem-

be. Itt nem úgy van, mint ahogy velünk volt kéteser emendón keresztül. Ott, ahol mi voltunk kisebbségben, fok volt a kisebbségi szó és keserves a kisebbségi sora. Most mégis kiélem magamat abban a szerepben, hogy én vagyok a többségi, Fatme meg a kisebbségi. Jó érzés ez, évezredek óta nem éreztük. Ugy van ez, mint amikor az ember hirtelen meggyászol és a szegény embert odaülteti az asztala mellé, hadd egyék ő is.

De Fatme nem is szegény, mondhatnám, gazdag. Tíz darab jóság tér háza előtt a csordával a Fatmeék portájára. A földjük is betéhatatlan. Nekem még csak munkám sincs. De mégis Fatme kisebbségi, és meg többségi vagyok. Mondom, jó illat száll a Fatmék udvarából. Van, aki nem bírja, befogja az orrát, ha arra elhalad. En szeretem, nálunk is volt ilyen illat az udvar végében, ahol az istálló állott. Itt, Fatmeékénél az az illat nagyobb körzetre kiterjed.

Fatme hányja a trágyát a jóság alól. Hogy a kegyei be férkösem, hogy megmussam neki, hogy itt nincs különbség többségi és kisebbségi között, kivámsom a villát a kezéből és belevegom a trágyába. Emeltem fel a villát a trágyából és a szalmaműlök hullnak vissza a villa ága között. Fatme nevet és a fogsora kivillan arcának fekete keretéből. En szegényeközve elődalgok. Fáj ez a kudarcom, a Fatme nevetése, a többségi érzés sem tud megvigasztalni. Ujság van a kezemben, a címetek halámszatom belőle, amint Fatmeék előtt egy idő múlva elhaladok. — Mi ujság? — aóí utánam Fatme.

— Nesse, olvasd! — nyujtom felé az ujságot. Fatme egy darabig zavarosan halgat, majd szemléstüve mondja: — Nam ismerem a betűt. Nem tanítottak. Másnap abécés-könyvet árttök be Fatmához. Újnak a fügefá alatt és forgatjuk az abécés könyvet. Eldörögnek a képeket nézzük, hogy Fatme kedvet kapjon belőlük. Tetemesnek a képek Fatmének, hossza elnémíték. Különösen az egyik tetszik neki nagyon. Péjészos témáni gyerek képe vi-gyogor az egyik lapról. — Akkurátosan olyan, mint Chájim! — És boldogság önti el az arcát.

Chájim szülei ott laknak a közelben. At szokott Chájim járni Fatmeékhez az anyjával, ha híres, habos koketejt után áhítotik. Befelejt a saját zsajtárjába. Fatme nem tud betelni a képpel. A szájához emeli a könyvet és megcsókolja rajta a Chájim képét. — Sálom! — olvasuk az abécéből. — Sálom! Majd meg: — Sálom, Abá! Fatme örül. Nem gondolta, hogy ilyen könnyen fog menni. — Sálom, sálom, sálom! Alig bírom megállítani. Aztán meg írunk. Az már nehezebben megy. Azt hiszi, vasvilla a plajbász, bele-vonja a papírba, mint a villát a trágyába és mind-untalan kitörli a hegjét. Lassan megszokja és szépen cirkalmazza a betűket. Amint ír, kidugja a nyelvét és forgatja abba az irányba, amerre a betű kanyarodik. Figyelem az írását és oktatgatom: — Jobbra, balra, fel, le, elé!

Sokszor nem is az írkat figyelem, hanem a nyelve forgását, arról is pontosan meg tudom állapítani, jól írta-e a betűt. Van úgy, hogy az ördög bujik bele Fatmébe és nem sokra megyek vele. — Fatme, Fatme, boj lil-mod. Jállá! — kiáltom bele

az írókól isbeha — elstátás-meretén — Sálom-otstátás nagy bérdelet kék-elt áttendően nagy hullámok tarajoznak. Harcot dítanak, viték el-káznak politikát és váltást vonalón. Meg hatalmas és el-vi vonalón. En a nem cik-künk a nagy vonalvezetés-haz nem akar hommimónt. Inkább a réstetelkezés. A közönséges halandót a de-talál érdeklő jobban, az van közelebb hozzá. Na ezt, nem a nagy horisontá kér-deéseket. Az például, hogy hogyan, mit és milyen ordem-ménytel tanítanak az isko-lában? Vannak európai stül-ölök, akik el vannak ragad-tatva az itteni iskolai tan-tervtől és módszerektől. Ugy találják, hogy sok felesleges európai agyterheléstől sza-badtították fel az ifjúságot. Közelebb hozták az iskolát az élethez! — mondja sok szülő.

Mások meg felpanaszolják, hogy az izraeli értékesített ifjúság műveletlen és tájé-kozatlan hiányolják a klass-szikus világban való ismeret-eket, görög mitológát, lat-tin nyelvtudást, világtörté-nelemi jártasságot. Hogy le-het valaki művelt, ha nem ismeri Horáciust, Vergíliust, Caesart, Ovidiust? Mikor ilyeneml hallok, mindig a szípkocsós böcs Bernard Shaw jut eszembe, sál min-dennel opponálk, s aki valós-sággal toporzólk, amikor az angol iskolák latin-görög tantárgyairól ír az Every-body's political what's what, magyar nyelven. Politikai Abécés című művében: a „Tanult ember” fejcsot-ben. „A latin nékül ama-fibeták voltunk. Ma már holt nyelv a latin, — aki nem értene más nyelven, az reménytelenül tudatlan és siketnéma lenne. Iskoláink mégis kitartanak amel-lett, hogy a latin az irodá-lom és a kultúra nyelve. In-nem van az, hogy unalkodó osztályunk az egyetlen után is műveletlen maradj. — undort érez minden intel-ektuális, művészi, vagy tu-dományos célkitűzés iránt.”

Mérem állítani, hogy if-júságunk nem nagyon ma-rad alatta műveltségben és informáltságban az ő kora-beli amerikai high-school, vagy angliai Eton-college ifjúságnak. De alatta ma-raud mégis. En nem baj, nem szégyen. A mi iskolai rend-szerünk Izraelben meg nem futhat sima síneken, a tanít-ás módszereit meg csikorog-nak, nem is egysegeselek még (másutt se működött.) A tantárgyak, a tananyag sincs meg véglegesen meg-állapítva, se ökonómikusan elosztva. Hol volt még erre idő? Más népeknel évasá-sadok alatt alakult ki minde. A mi öt évünk egy semmpil-lantásnyi idő csak. Hol van a sok szükséges pedagógus, s ezek között is a kiválósz-tott nagy tehetségek? Ez mind megjón!

Legfontosabb volna a tud-ni-akarás, a tudni-vágyás. Ebben van egy nem lebe-csülendő — minusz. Folyto-nossági hiány. Lustaság. Nemtörődömség. Fáradság. Ahogy akarjuk. Felöltöttek! Ne büsz-kédkdjünk. Mi is igen

az udvar csendjébe. Se hirt, se hama sehol. Keresem az istállóban, a kertben, tüvé-teszek érte mindent. Nincs. Indulok hazafelé. Egyszer-csak az egyik fáról kakas-zó hallatszik: Kukuriku! A fáról kakas helyett Fat-me kukorékol. Ilyenkor persze szó sincs tanulásról. Sokszor meg-megmakacso-dik, beleköt mindenbe. Kü-lönösen két betű áll útjában. — Ha nem olvassák, mi-nek írják?! — szegezi nekem a kérdést és a földhöz csap-ja a könyvet. De aztán az ajkát, az emeli, amidőn látja hogy a Chájim arcocskája bepiszkolódott. Egyszer meg tanítás köz-ben hirtelen felcsattant a helyéről, felugrott a csaci hátára és usgyé, neki a ha-tárnak. Sálom, ábbá — ki-áltotta barsogva utánam, ahogy a könyvből tanulta,

hovezet tudunk. Gyerean és szohat felejtünk és lassan, hovezet tanulunk hozzá. En azonban világgjelenség. A felejtettek néha megdöbben-tően informálatlanok olyan fontos dolgok felől, amelyek létük legkövetlenebb pro-blémái. Ez a nevelés hibá-ja. Megint csak Shaw böcs kaponyájából szedgetek: „Nevelési eszmény épünk? Tanításnak meg bennünket mindarra, amit tudni sze-retnénk, hogy az lehessen belőtünk, amivé lenni sze-retnénk.” Shaw így folytat-ja: „Nem a tanítélnok tu-datlansága a legnagyobb baj, ámbár az is veszélyes mozt hogy mindenkinok van saavasati joga és így ma-denkiről feltételezzük a pe-dagógiai nemdöntudást. A tu-datlanság megismantethető. Tisztá táblára kell írni. Is-koláink táblái azonban nem tiszták. Tele vannak írkál-va ál-latin versekkel, csodák történeteivel, barbár babo-nákkal, elavult törvényekkel és századok összevegyített értelmelenséggel és szemel-tével. A táblákat soha se tisztogatják. Ha valaki meg akarna tisztogatni, azt meg-büntetnék, Isten és ember ellenségeinek nyilvánítanák.” Elmeket az angolai viszonyok-re ítéskete Shaw, de találo lehet mindenholva.

Az amerikaiában sok pen-dot fordítanak az ember! in-fermáltság hiányának kuta-tására. (Többet, mint a meg-szüntetésre.)

Köztöljük bele egy ilyen nyilvános amerikai vizsgá-batásba és aztán gondolkod-tunk azon, hogy hogyan vég-ződne egy ilyen kérdés és felelet játék nálunk, Izrael-ben.

A múlt hónapban, a New York Times egyik 24 kilós vasárnapi számában vizsgá-s tettek 60 felnőttet 40—50 év között és 80 high-school di-ákokat 15—16 év között. Politikai vizsga volt. Húsz kérdé-re kellett válaszolni.

- A húsz kérdés: 1. Mi az oka az Angia és Irán közötti vitának? 2. Miért nagyfontosságú ügy ez az Egyesült Ál-lamok számára? 3. Mi az oka a Szovjet és Jugoszlávia közötti ssa-kitámsnak? 4. Miért nagyfontosságú ügy ez az USA számá-ra? 5. MacArthur tábornokot két év előtt elmozdították a Csendes Óceán főparancsnoki tisztéből az USA kormányzat alapvető elve alapján. Mivel indokolták ezt nyilvánosan? 6. Ez volt-e az est követő ellentéték fővitapontja? Ha nem, — mi volt a fővitapont? 7. Tagja-e Kina az UNO-nak? Olaszország? Bul-gária? 8. Mi tette a 38-ik széles-ségi fokot fontosas? 9. Milyen intézményeket jeleznek a következő kezdőbetűkből ismert rövidítések: NATO, — O. E. E. C. — O. P. S. — SHAPE — I. R. O. — C. I. O. ?

Nem ingyen megy a tanít-ás, kölcsönös. Ő is tanit en-gem, a fára mászni és veréb tojás után vadászni, vagy hogyan kell a vasvillát a szénába, szalmába beleszúr-ni, hogy ha felemeljük, ki-ne hullják a foga között. Ha nem jól csinálom, ne-vel, úgy nevet, hogy belé-reng a kert a nevetésébe. A minap kiszabadult az egyik tehénük, Fatme meg usgyé, utána. En éppen szembe jöttem velük és re-jtélyes módon sikerült meg-fognom a tehén után lógó kötelet. Másnap egy virágcokrot kaptam érte Fatmától. Ezt a csokrot elküldöm az UNO legközelebbi ülésé-re az új főtítkárnak. Megírom neki, hogy Fat-metől kaptam, a kisebbségi-től.

- 10. Arra az esetre, hogy úgy az elmék, mint az aelmék meghalna, ki tölti be az elméket ügy-kört? 11. Mi a 4 alapszabadság, am az alkotmány első módosításában biztosít-va van? 12. Mit jelent a „haboas corpus smentsége, pa-rancsa”? 13. Az angol és amerikai törvényekben van egy alapvető feltételezés: szándék, amely megvédi a védőt vagy pana-szot jogait egy perben? Mi ez a feltételezés? 14. Mi az elvi különbség az USA és Anglia kor-mányszati rendszere kö-zött? 15. A kommunizmus a szo-cializmus oldalfajtása. Sok közös doktrínájuk, tantételek van. Milyen lényeges pontban külön-bönek? 16. Mi a „tekintély” (au-thoritarian) politika? 17. Mi a „totalis” (totalita-rian) politikai? 18. Üzlet-e egy kormányzat tekintélypolitikát anél-hogy totális legyen? 19. Mi a demokrácia? 20. Lehet-e egy kormány-zat demokratikus és tek-intélypolitikus együtt? Miért?

Ezek a kérdések és mielőtt a válaszokat, (sze-lyek megfogalmazásánál nem mindenben értünk egyet a New York Times hí-res munkatársával) közlé-tonnénk, jölesd megállpi-tást tessünk. Az amerikai feleletek kiértékelése után megállapították, hogy „all showed appalling ignorance of the world they live in”. Vagyis „mind rémisítő tu-datlanságot mutattak a vi-lág iránt, amelyben élnek.”

- A helyes feleletek ezek lettek volna: 1. Az olajtermeles ellen-örvösének és értékesíté-sének kérdése. 2. A vita annyira felborít-hatja Iránnak, ennek a politikai stratégiai or-szágnak a gazdasági helyzetét, hogy fennáll a szovjet-fennhatóság alá jutás veszélye. 3. A Szovjet kísérlete, hogy diktálja Jugoszlá-via gazdasági politiká-ját. 4. Ez az első eset, hogy egy csatlósállam sike-resen dacol Moszkvával és ez lélektanilag igen fontos ok. 5. Mert vonakodott telje-síteni poigári feleltesei-nek rendelkezéseit. 6. Nem! A fővitapont az USA távolkeleti politiká-ja volt. 7. A nemzeti Kina — igen Olaszország — nem. Bulgária — nem. 8. A 38-ik szélességi fok tulajdonképpen a határ a Szovjet és az US meg-szálló csapatok között. Egyébként a jelképes határ Észak-Korea és Dél-Korea között. A há-ború azzal kezdődött, hogy a Szovjet által tá-mogatott Észak-Korea támadást indított déli határain túra. 9. North Atlantic Treaty Organisation. (Észak-Atlanti Szerződés Szer-vezete.) Office of European Economic Cooperation. (Európai gazdasági Együttműködési Hivatal.) Office of Price Stabilization (Árrögztő Hivatal.) Supreme Headquarters Allied Powers in Europa. (Egye-sült Hatalmak Főhadi-szállása Európában.) International Refugee Or-ganization. (Nemzetközi Menekültügyi Szervezet.) Congress of Industrial Organisations. (Ipari Szervezetek Kongresszusa.)

- 10. A képviselőház elnöke. 11. Szólas, sajtó, gyüleke-zési- és vallásszabadság. 12. Birósági parancs szaba-donbocsátására, vagy azonnali kihallgatására olyan fogolynak, aki ellen nincs különösebb vád, vagy másként van törvényellenesen fogva.

- 13. A vádlótól fel- tételteni az ártás vád-ot, míg büntessé- zonyitást nem nyel. 14. Az USA-ban a Kong-resszus tagjait és a v-g rehaító szerveket fix- vatali időszakra választ-ják. A végrehajto hatá-lom, a törvénykezés és igazságügy között mel- leredendtségi egyensúly van. — Angliában a parlament a legfőbb kormányzó testület; tag-jai és a kabinet csak addig vannak hivatal-ban, amíg mint hatal-mon lévő párt meg tud-ják tartani munkake- pes többségüket. 15. Szocializmus és kommu-nizmus egyaránt hirdeti a köztulajdon elvét, fő-leg annak a fontos ipa-ri vonalon való keresz-tülvitelét. — A szocia-lizmus azt a célt békés úton, törvényhozással véli elérni, — viszont a kommunizmus azt ta-nítja, hogy ez a cél csak elközbással, fizikai legfeljással hajtható végre. 16. Tekintélypolitika az as elmélet, amely a tekint-élynek való engedelmességen alapul — el-lentében az egyéni sza-badsággal. 17. A totalitás jelenti az teljesen összpontosít-tott egypártrendszerű kormányzati formát, a-mely egy másik pártot, vagy szervezetet ellen-zéket nem tűr. 18. Igen. A tekintélypoliti-ka nem tiltja magát az ellenzékeséget, noha az az irányú rendszerint a totalitás felé vezet. (Argentína például tek-intély-állam. — a Szovjet totális-állam.) 19. Demokratikus az a kor-mányszati forma, amely-ben a nép a legfőbb hatalom, amelyet vagy közvetlenül gyakorol, vagy szabadon válas-tott képviselői útján, akik rendszerint elmondíthatók, de nem erő-szszakos úton. 20. Nem! A demokrácia lé-nyege az egyéni szaba-dság, mely csak olyan önként vállalt korláto-zásoknak veti alá ma-gát, amelyek szükségsé-gek egy rendszeres térszadalon fenntartásá-hoz. A tekintély-kor-mányszás tagadja az egyéni szabadságot és tiltja a „tekintély” fele-lősségrevonását.

A kiértékelés során kimutatott számokból csak párat ragadunk ki: Pl. az 1. kérdésre 81% diák és 36% felnőtt válaszolt jól, de a 2. kérdésre már csak 44%, il-letve 24% tudott helyesen indokolni. — A szovjet—ju-goszláv vitában a 3-ra 66% diák, 30% felnőtt válaszolt helyesen, de a 4-ikre már csak 33 és 12%. — Csak 77% ifjú és 80% felnőtt felelt jól az UNO (7) kérdésre. Feltű-nő, hogy a fontos konstitúciós kérdésre (11) a négy sza-badságjogról, csak 23% ifjú és 35% felnőtt adott jó vá-laszt. Legrosszabb volt az eredmény a 14-ik kérdésre. Csak 16% diák és 6% felnőtt tudott rá felelni.

Próbát tettem a közzétett 20 kérdéssel izraeli felnőt-eknél és ifjaknál. Összite örömmre a próba a fiatalok győzelmével végződött. Pe-dig ezek a kérdések nem is kötelezően érdekesek egy izraeli ifjú számára. Mindenesetre a fenti for-májú húsz kérdéses játékot érdemes volna lefolytatni nálunk is, de persze variálva minket speciálisan érdeklő kérdésekkel. Lapunk nagyon örülne, ha a kérdéshez olvasóink hozzászólnának. Igen érde-kes lenne egy kérdéslista, amelyet az olvasók állítaná-nak össze a mi ifjak és felnőtteink barátságos és szórakoztató vizsgáztatásá-ra.

ARRAU, KUBELIK, MARTINU

Claudio Arrau második látogatása nem kisebb izgalmat váltott ki közönségünk...

ren váltak ki: Leó Slezák híres tenorjának emlékiratai...

Claudio Arrau klasszikus műveltsége a filharmonikusok utolsó bérleti sorozatán...

A bíróság a zsidó folklor kiapadhatatlan forrása és már felszámolt gátlatok utolsó maradványainak...

Claudio Arrau nem egyoldalú és nemcsak a zene iránt érdeklődik. A „Musical America” című folyóirat munkatársa...

A bíróság egyébként az a hely, amelyre senki sem mondhatja, hogy oda be nem teszi a lábát...

A napokban ünnepelték a telavivi járásbiróság megnyitásának 30 éves jubileumát...

A bíróság a zsidó folklor kiapadhatatlan forrása és már felszámolt gátlatok utolsó maradványainak...

Minden út a bírósághoz vezet... A bíróság egyébként az a hely, amelyre senki sem mondhatja...

A zsidók szívesen bíráskodnak, de tanuskodni nem szeretnek... Az igazság kedvéért le kell szögeznünk...

Kubelik két cseh zeneművet mutatott be ezen a hangversenyen: Bohuszlav Martinu két vonószekarra...

A JOLOTOZKODÓ NO BEVASARLÁSI FORRÁSA Maxima TEL-AVIV, ALLENBY 92

Irta: SAUBER-MHAJLOVICS SÁNDOR

tanut. Megkérdezi tőle, látta-e a sértettet és a vádlottat? — Igen — válaszolja a tanu.

Amikor a tanut íjlesztgették... A régi zsidó törvények szerint a tanukat nem esketék meg...

Eskü, fekete sófárok hangjainál... A zsidóknál a Talmud utáni korszakban megrázó...

A járásbiróság első elnöke... A telavivi járásbiróság felállítására 30 évvel ezelőtt...

A járásbiróság első elnöke... A Knasz elnöke, megható élményeket mondott el...

szes átkok. Az egész hitközég áhitatos ámennel válasszolt.

„A buchariaknál az eskü nem babfözelék”... Az esküvel kapcsolatban igen érdekes a különböző zsidó törzsek felfogása...

A nagyünnepek táján békülékenyek a felek... Különösen nagyünnepek táján próbálják meg a felek az eskü elkerülését...

Lerákja az izraeli igazságszolgáltatás alapkövét... Dr. Nofáchnak nem volt szüksége szomorú politikai eseményekre...

A járásbiróság első elnöke... A Knasz elnöke, megható élményeket mondott el...

nápolyi egyetemre iratkozott be, hogy később ügyvéd lehessen Palesztinában...

Készenzért akart országot vásárolni... Még az első világháború kezdete előtt tárgyalásokat kezdeményezett...

Az angolok bevonulása után a köztisztviselők, főleg Jaffára összpontosították és a bíróságok is ott székelték...

Dr. Nofáchnak nem volt szüksége szomorú politikai eseményekre, hogy a járásbiróságot Tel-Avivban állítsák fel...

A járásbiróság első elnöke... A Knasz elnöke, megható élményeket mondott el...

A járásbiróság első elnöke... A Knasz elnöke, megható élményeket mondott el...

Vertical text on the right edge of the page, including page number 12 and other marginal notes.

Titokzatosság az országfejlesztési költségvetés nagysága körül

A hét görbe tükre

Rajzolta: ZEEV

Írta: BÉR ERVIN

Parlamentáris viselkedés

Syngman Rhee délkoreai elnök a megegyezés után is folytatni akarja a háborút...

A kormány végre elhatározta magát és megállapította a német jóvátételből származó áruk árfolyamát.

Hillel Dan, a vállalat izraeli részének vezetője, akinek kezében összpontosul a megrendelési listák elkészítése és elküldése valamint a beérkező áruk eladása a helyi piacon, még az utolsó percben kísérletet tett arra, hogy nagyobb hatáskört biztosítson magának, de sikertelenül.

Az történt ugyanis, hogy különböző javaslatok merültek fel az áruk eladási módjára vonatkozóan. Voltak, akik szerint különböző árfolyamokat kell megállapítani a különböző áruk számára; mondjuk, ha textilnyersanyagot hozunk be a kártérítés keretén belül, akkor a helyi vevő ennyi megennyi izraeli fontot fizessen az áru árának minden dollárjáért, ha pedig mondjuk vasbronzokat, akkor annyit meg annyi fontot. Voltak mások, akik ellenkeztek és azt mondták, ne zavarjuk meg a helyi piacot még jobban, mint amennyire amúgyis meg van zavarva az állapítunk meg egy árfolyamot az összes áruk számára. Voltak azonban olyanok is, méghozzá a német áruk értékesítésére alapított társaság vezetői között, akik azt mondták, sem így nem jó, sem úgy nem jó, nem kell egyáltalán árfolyamokat megállapítani, hanem a társaságra kell bízni, hogy az árukat mindig a piacon elérhető legmagasabb áron adja el.

Tul sok szabadság

Ez a terv azonban még azok véleménye szerint is túlságosan szabad kezét bízott volna a társaságnak akik egyébként nem félték attól, hogy Hillel Dan, a társaság vezetője fel fogja használni az alkalmat és különböző előnyökben részesíti a Szolet Bonét, amelynek azelőtt vezetője és alkotója volt.

Kineveztek egy tárcaközi bizottságot, amelynek az volt a feladata, hogy részletes javaslatokat terjesszen a kormány elé az árfolyam ügyében. A sajtóban megindult, vagy helyesebben szólva, folytatódott a régi vita, milyen áron kell eladni a Németországból származó árukat. Az általános vélemény szerint a lehető legmagasabb pontokból minél nagyobb befektetéseket tudjunk eszközölni. Ugyanakkor rámutattak arra, milyen veszélyek rejlenek abban, ha sok árfolyamot állapítanak meg és milyen még sokkal nagyobb veszélyek abban, ha a társaságra bizzák az áruk megállapítását.

A tárcaközi bizottság hasonló álláspontra helyezkedett. Két javaslatot terjesztett a kormány elé, de mindkettő megegyezett abban, hogy egységes árfolyamra van szükség; az egyik szerint 1 dollár 1.500 fontért, a másik szerint 1.700 fontért kell eladni. A bizottság azt is javasolta, hogy élelmiszeranyagokat, kész élelmiszert és műtrágyát 1 font=1 dolláros árfolyamon adjanak el.

Még egy kísérlet

A bizottság javaslatairól mindenki tudott; a sajtó

pontosan közölte a híreket. A gazdasági minisztertanácsnak össze is kellett volna ülni ebben az ügyben, de a dolog húzódtott. Végül bizonyossá vált, hogy a miniszterek vasárnap fogtak dönteni az ügyben, de Hillel Dan azt gondolta, hogy talán mégis lehet segíteni valamit a dolgon.

Péntek délelőtt, a szövetségi gazdaság klubjának szokásos heti ebédjén beszédet tartott, amelyben megismertette érveit. Nem lehet tudni, mondotta, milyen magas az árfolyam, amelyet a gazdaság elbírná. Ha túlságosan magasra állapítjuk meg, előfordulhat az az eset, hogy nem akad majd vevő a német áruira. De ha túlságosan alacsonyan, akkor világos, hogy az ország fejlesztése elől lopjuk el a pénzt. Mivel pedig ez a helyzet, rugalmasnak kell lennünk a dolog végrehajtásában. Hibákat fogunk elkövetni, de ha nem követünk el hibákat, akkor soha nem fogjuk megtanulni, hogyan kell javítani őket.

Hillel Dan természetesen egy szóval sem említette, hogy a bizottság javaslata az egységes árfolyamokról helytelen. De aki a jelenlevők között értett héberül, mind megértette, hogy Hillel Dan mire céloz. És a jelenlevők nem akárhik, hanem a hisztádruti szektor legfontosabb gazdasági hatalmasságai, akiknek közvetlen bejárásuk van Eskolhoz.

A terv ennek ellenére sem sikerült. A gazdasági miniszterek vasárnap eldöntötték, hogy a németektől kapott összes árukat 1 dollár = 1.800 fontos árfolyamon fogják eladni, kivéve élelmiszert, élelmiszer-nyersanyagot és műtrágyát, amelyekre vonatkozóan az egy dollár egyenlő egy fontos árfolyam marad érvényben. A miniszterek tehát, nagyon helyesen tulmentek a bizottság javaslatait és magasabb árfolyamot állapítottak meg. Ha másért nem, már azért is érdemes volt ezt megtenni, nehogy túlságosan sokfajta árfolyamunk legyen. Hogy ugyanilyen helyes volt-e a határozat, amely a fentemlített árukat kivette ezalól a szabály alól, erősen kétes. A fogyasztó ugysem fog kevesebbet fizetni. Amit nem vesznek el tőle árfolyam címen, elveszik majd tőle más címen, amint eddig tették. Ha pedig így áll a helyzet, jobb nem becsapni magunkat.

Mi lesz a pénzrel

A kérdés most már az, mik lesznek azok a nagy befektetések, amelyek a német kártérítés áruírt kapott pénzből fognak kinőni. Ebben az ügyben kicsit furcsa dolog történt. Eskol sajtófogadást tartott, amelyen többek között elárulta az újságíróknak, hogy az 1953-54 évi fejlesztési költségvetés körülbelül 115 millió fontot, vagy valamivel többet fog kitenni.

Végezzünk egy kis számadást. A fejlesztési költségvetés bevételi tételei között szerepel a munkanélküliség

megszüntetésére megszavazott jövedelmi adó-előleg, 15 millió fonttal. Még ebben az évben legalább 12 millió fontot kell begyűjtenek a kényszerkölcsönből. A régebben adott kölcsönökből és a telkek eladásából legalább 13 millió font jövedelemre lehet számítani. Az amerikai kormány támogatásából kapott áruk eladása a legmínimálisabb számítás szerint is 35 millió fontot kell eredményezzen. Ezek a tételek együtt 75 millió fontot tesznek ki.

De a befektetési költségvetésnek még más bevételi forrásai is vannak: Egyesült Gyűjtőakció valamint a Függetlenségi Kölcsön bevételei és ezenkívül persze a német kártérítés.

Azonban a németektől egyedül 60-65 millió dollár értékű áru fogunk kapni ebben a költségvetési évben. Ha az árfolyamról szóló határozatokat végrehajtják, akkor a bevétel csak ezen a címen 108 millió fontot fog kitenni! (Nem vettem számításba, hogy az áruk egy részét olcsóbban fogják eladni mint 1 dollár = 1.800 font. De mivel a 60-65 millió dollár csak árukra vonatkozik és nincs benne, amit a németek üzemanyagvásárlásainkért az angoloknak készpénzben fizetnek ki, nyugodtan eltekinthetünk ettől. Az üzemanyagot is el fogják adni és jog szerint ezeket a jövedelmeket is befektetésre kell fordítani.)

Ugyátszik, hogy nem is véve számításba az Egyesült Gyűjtőakciót és a Függetlenségi Kölcsönt, legalább 183 millió font áll majd a fejlesztési költségvetés rendelkezésére. Miért beszél akkor Eskol 115 millió fontról?

Hova lesz a többi pénz? Csak nem azt akarta a pénzügyminiszter úr mondani, hogy a befektetésre szánt összegeket a kormány folyó költségeinek fedezésére fogják fordítani?

Jó lenne, ha Eskol válaszolna ezekre a kérdésekre, de a pénzügyminiszter nem szeret kérdésekre válaszolni. Sem ő, sem tisztviselői.

A minap a miniszteriumban ültem, szemben egy nagyon fontos úrral. Azokról a cikkekről esett szó köztünk, amelyek a Háárecben jelentek meg és azt bizonyították, hogy a kormány számaiban önellenmondások vannak és bizonyíthatóan szándékos ferdtések. Szóval tettem, hogy a miniszterium sohase látta eddig jónak válaszolni ezekre a cikkekre. A tisztviselő felhőrdült. „Az hiszi” mondta, „hogy a miniszteriumnak az a feladata, hogy bíráltra válaszoljon? Nem vagyunk információs szolgálat. Mi van abban, ha valaki azt mondja rólunk, hogy hazudunk? Sehöl sincs előírva, hogy válaszoljunk kell erre. Hadd mondja! Majd ha a Kneszetben interpellációkat nyújtanak be, akkor majd válaszolunk, mert kötelesek vagyunk válaszolni.

Ez a tisztviselő túlságosan optimista. A Kneszetben sem válaszolnak. Miután hírek terjedtek el arról, hogy a Függetlenségi Kölcsön kötvényeinek eladása Amerikában fantasztikus adminisztrációs költségekkel jár, a pénzügyi bizottság tagjai kérdést intéztek Eskolhoz, árulja el, mekkora százalékat tesz ki ezek a költségek az összes bevételeknek. A pénzügyminiszter felhőrdült. „Ez titok” mondta — amelyet nem vagyok hajlandó elárulni, nehogy ártsak ezzel az amerikai eladónak. Különben is, mit akarnak az urak? Összesen egy választásuk van. Vagy elfogadják a Függetlenségi Kölcsönt ilyen kiadásokkal, úgy ahogy van, vagy lemondanak az egész kölcsönről. Más pedig nem tehetnek.”

Ilyen körülmények között nem oszadhatós, hogy az emberek nagyon ritkán tudhatják, igazában mi is történik ebben az országban, kitől jön a pénz, hova megy és milyen gyümölcsöt fog hozni.

Randevu Koreában — nősi akadályal...

A kiacionisták kívánságára elhalasztották Dov Jozsefnak országfejlesztési miniszterre való kinevezését...

A sivatagi vándor és a „déliláb”...

Tejeskannákban raktározták el a municiót a terroristaik...

— Hátli, őregem, itt felejtetted a kényszerárukat...

BESZÉLGETÉS Aba P. Lerner professzorral,

Izrael egyik gazdasági tanácsadója

Írta: WIENER ANDOR (Chicago)

Jó, hogy az ember Chicagóban is olvassa az Uj Keletet, így megtudja, mi történik voltaképpen Izraelben. A gazdasági bajokkal küzdő ország tanácsadókat keres. Nagy érdeklődéssel olvasom a kiváló szakemberek lajstromát, akik most készülnek a zsidó államba, hogy együttműködjenek a kormány gazdasági tanácsadó hivatalával. A szakemberek egyike nekem és családomnak régi ismerőse, dr. Aba P. Lerner, a chicagói Roosevelt College világhírű közgazdasági tanára. Nem könynyű bejutni hozzá, hogy interjú kérjek tőle az Uj Kelet számára. A collegeben most vannak a vizsgák, ami természetesen a tanároknak is minden idejét leköti. Alighanem Izrael említésének is szerepe van benne, hogy végre is feljutok az épület ötödik emeletének tizenhatos számú szobájába. Középtemetű, erősen öszülő, mosolygószerű ember fogad és fogvelem kezét, aki inkább kisvárosi fűszeresnek, mint egyetemi tanárnak látszik. Ingujiban, nyakkendő nélkül, három íróasztal és néhány szék között, szerteszert papirdobozok, utitáskák, könyvek és fűzetek halmaiba temetkezve foglalatoskodik és bocsánatkérem mondja: — „Költözökés előtt állok.”

Megkérdeztem dr. Lerner-t, mennyire a másik négy szakértőt, akivel együttműködik

majd Izraelben. Nem mosolyogni való, de a professzor az Uj Kelet hasábjairól értesült arról, hogy kikkel utazik és hogy mi lesz a beosztása Izraelben. „Nem tudtam, hogy pénzügyi tanácsadó leszek és azt sem tudtam eddig, hogy magyarul nyelvi napilap jelenik meg Izraelben.”

Ilyenfórmán a professzor nem tudott nekem felvilágosítást adni arravatkozólag, voltaképpen mi lesz a munkaköre. Ehelyett megegyeztünk abban, hogy be fogom őt mutatni az Uj Kelet olvasóinak.

Egy bevándorló zsidó fiú küzdelmes élete

Bessarabiában, Riskana városkában születtem 1903-ban — kezdte élettörténetét dr. Lerner. Hároméves voltam, amikor szüleim Angliába vándoroltak. Londonban nőttem fel, ott végeztem tanulmányaimat, ott is házasodtam. Szüleim munkások voltak és kora ifjúságomtól kezdve átszenvedtem azokat a nélkülözéseket, amelyek majdnem minden bevándorló gyermekének osztályrészt jutnak. Tanultam és tanítottam. A London School of Economics főiskolába 1929-ben ösztöndíjjal jutottam be, de sejtettem sem volt arról, hogyan fogom befejezni a négy egyetem évet. Közben meg is nősültem és feleségemnek ikrei születtek. Zsidó neve-

lésem gyümölcsöt élveztem ekkor, mert melamed lettem egy chederben. Mindamellet sikerült kitüntetéssel végezni a főiskolát. Büszke vagyok rá, hogy unikum voltam és azt hiszem, mind a mai napig az is maradtam a School of Economics történetében, mert négy évem keresztül minden díjat és ösztöndíjat megnyertem.

Egy fiatal tudós tünelmés karrierje
Lerner professzor kezembe adja az életrajzát tartalmazó kéziratot, amelyre — úgy látszik — gyakran szükség van, amikor tudományos munkáinak közlésekor őt is bemutatják az olvasóknak. Négy sűrűn gépelt oldalon keresztül sorolja fel az életrajz a pályadíjjal kitüntetett tanulmányok és munkák végtelen hosszú sorát. Ezek tették lehetővé számára, hogy Cambridge és Manchester egyetemén is a közgazdaságtan előadó-professzora legyen és már 1937-ben, tehát 34 éves korában meghívást kapjon a Rockefeller Institute of Science-hez, mint vendég-előadó. Amerikában tag érvényesülési lehetőség nyílt a zseniális közgazdász számára és az egyetemek egymás után kapkodtak utána, előbb a híres Princeton, majd a Columbia egyetem, ezután pedig a chicagói egyetem hívta meg, végül pedig a Roosevelt College kinevezett professzora lett és nemrég kapta meg amerikai állampolgárságát.

Az angolnyelvű tudományos világ közgazdasági irodalmában dr. Lerner neve egészen az élen halad, mind a fejtegethetőbb, mind a felejtendőbb folyóiratokban hónapról-hónapra je-

lennek meg értékesítései. „A Pénz” című műve az Encyclopaedia Britannica 1946-os kiadását díszíti.

Zsidó szocialista, főtű és szobrász

— Mi a kedvenc időtöltése tudományos tevékenységén kívül? — kérdezem.

— Amennyire idom engedő — hangzott a válasz — a szocialista-cionista mozgalomnak igyekszem segítséget lenni. Emellett amatőr-festő és szobrász is vagyok, de sajnos, sosem tudom befejezni a megkezdett dolgokat. Június elején búcsúzom Chicagótól, amikor a Workmans Circle (a zsidó szocialista munkások betegsegélyezője) disztribúciós rendez számomra. Június közepén indulok, kiszálló Londonban, Párisban, Rómában és július elején érek Izraelbe.

Dr. Lerner mint ember is egyike a legnépszerűbbeknek Chicago zsidó közeletében és diákjai körében. Az egyetem legjobb vice volt, amikor egy diákja arról panaszkodott, hogy az előadás után randevuja van és nem tud elmenni, mert nincs nyakkendője. Dr. Lerner levette a nyakáról a magáét és kisegítette zavarából tanítványát.

MEGVÉTELRE

KERESÉK

Bendix vagy Westinghouse gyártmányú, új állapotban lévő

MOSÓGÉPEKET,

120 cm. mángorlót, szárítót és gőzkazánt. Ajánlatokat „Gefen” jelzéssel a kiadóba kérek.

1953 VI 12 UJ KELET 9

BOHAN
The Haifa Insurance Company Ltd.
natanjai fiókjának
— rchv. Sáár Hágáj 8., POB 275. —
telefonszáma: 388

LOMBARD CENTRAL
T. A., Anenby 87., I. 6.
kölcsönt ad
ékszerre és minden értékre
100-200-ig 1/2-1/6-ig

Jicchák Ben Cvi könyve Izrael szétszórt törzseiről

Írta: GERVAI SANDOR

A gyakorlat és elmélet, Jicchák Ben-Cvi több évtizedes közéleti munkásságában, mindig szorosan összefüggött egymással.

Evtizedekkel ezelőtt, az álmódosások, a kísérletezések, a vágyakozások és ön-feláldozás korszakában, meggyőző volt arról, hogy a közvélemény szemében elvontnak látszó tudományok, mint az archeológia és etnografia, a héber államalapítási gondolatokkal kapcsolatban, nemzeti tudományokká léptek elő és a jelentőségük sokkal nagyobb Izrael népe jövőjére előkészítéseként, mint bármely más országban.

A hazatérő nép történelmi jogát, többek között, az archeológia eredményei bizonyítják, ezért nem korlatozódhatik a héber régiségkutatás ügye. Kizárólag a szake mberekre. A múlt tényeit és a jelen felfedezéseit a legszélesebb néprétegek elé kell vinni. Több évtizedes publicisztikai munkásságával párhuzamosan, mindig különös szenvedéllyel és szeretettel kutatta Jicchák Ben-Cvi a héber nép múltját, Izrael országa és a szomszédos államok területén.

Az első és második héber állam és népére való kutatásait „Sóar Jásuv” címmel öt kötetben jelentette meg. E tanulmányok közül, amelyek különben még akkor láttak napvilágot, amikor a Harmadik Héber Állam csak a látványok szíveben élt, — ma, különösen, a Negev multjáról, a Libanonban, Szíriában és Galiliában kimutatott héber települések maradványairól szóló értekezései hatnak időszerűen s adnak feleletet a kortársak sok nyugtalan kérdésére.

„Szefer hasomronim” című tanulmánya, szerencsés ötvözet a történelmi és archeológiai szemléletnek s tudományos igényű párosult elbeszélő készséggel keltette e kötetben életre, a héber mult kevésbé ismert, de igen fontos fejezetét.

„Erec Jisráel beávar ube-hove” című művét David Ben Gurionnal együtt írta meg. Jicchák Ben-Cvi életrajzáról, ősei között, kiemelik, hogy családja eredetét egészen Rásig vezeti vissza.

A nagy ősi korszak leszármazottjának stílusa s az a pedagógiai tulajdonsága, hogy hatalmas anyagból szerencsésen kiragadja, mindig, a lényegét, amelyet egyszerű szavakkal magyarul megolvasónak, döntően bitelelteti ezt a családi kapcsolatot.

A multban megjelent archeológiai tanulmányait Jicchák Ben-Cvi, a feledésbe merült héber életet akarja megismertetni olvasóival. Most megjelent művevel, — amelynek „Nidché Jisráel” címet adta — hidat akar építeni az egymást nem ismerő hazatérő törzsek között. El akarja osztani a kölcsönös gyauut és bizalmat lanságot s a héber archeológia és etnografia eredményeivel is kívánja siettetni, a ma még bizony gyakran egymással farkasszemet néző törzsek és törzs-törzsek egyetlen néppé való összeforradását és egyesülését.

A kötet négy részre oszlik: az első részben érzékletesen szemléltető áttekintést ad az iszlám országokban élt, több ezer éves zsidó törzs-törzsekéről; a második részben megismerteti az olvasót a sabaiteusok és karaiták szektáival; a harmadik fejezetben élénk társulnak az iszlám törzsek között felfedezhető zsidó hagyományok, míg a negyedik rész a közelkeleti országok-

ban tett utazások emlékeit őrzi meg.

A zsidó nép történelme aktor is érdekes, változatos, meglepetésekkel teli, ha mellőzzük az üldözések és elnyomások korszakainak a felelevenítését s megelegszünk azzal az anyaggal, amit a néprajz nyújt nekünk.

A „Nidché Jisráel” tulajdonképpen: zsidó néprajz, esszé formájában. Jicchák Ben-Cvi nem bocsátkozik ismétlésekbe s nem azt mondja el, amit már úgy is tud mindenki, hiszen feladatának éppen azt választotta, hogy az ismeretlen adatok közléseivel segíti elő az igazi kölcsönös megismerést.

A témani zsidók története ismertetése alkalmával, keresztény szerzők véleményét közli, akik a témani zsidók jelentőségét a maguk szempontjából mérlegették s a témani zsidókban komoly ellenfelet láttak a IV. században. Amikor megkezdődött a keresztény vallás terjesztése Témanban, szembeállították magukat az évszázadok óta már ottlévő zsidókkal, akik a IV., V. és VI. században igen figyelmeztető eredményeket értek el a témani lakosság körében. A zsidó vallásra való áttérés a vezető körökben igen gyakori volt. A tömeg tekintélyes csoportja pedig, — követte fellebbvalót. Az iszlám-hódítás és a zsidó vallásra való áttérés akadályozta a keresztényesség elterjedését Témanban s bár az akkori két keresztény nagyhatalom: Bizanc és Abesszinia, támogatta a keresztény vallás terjesztését Témanban, mégsem tudott ott tartósan gyökeret verni. Az iszlám terjeszkedésének áldozata lett, míg a zsidóság önmagára hagyatva is, fennmaradt.

Fajzi szempontból, nagyon kényes kérdés a témani zsidók származásának, eredetének a boncolgatása. Nem egy tudós amellett tör lándzsát, hogy tekintélyes részüket, vérségiileg aligha van kapcsolatban Ábrahám, Izsák és Jákob gyermekeivel. A témani zsidók hosszú ideig, kivételes hatalmi- és gazdasági szerepet töltöttek be s művészi és kulturális szempontból, volt idő, amikor ők jártak a világ zsidósága élén.

Jicchák Ben-Cvi az összes ázsiai, afrikai törzseknek kimutatja, hogy voltak időszakok, amikor gazdasági- és kulturális szempontból, az egyetemes zsidóságon belül, vezető szerepet játszottak. Törzsek, amelyeket ma éppen a visszamaradottságuk miatt néznek le, bizonyos meghatározott történelmi időpontban, igen fontos szerepet játszottak. A ma lenézett „kurdi” zsidók, például, egykor olyan jelentős szerepet töltöttek be, hogy éppen közülük került ki az a férfiú, aki felvételt a zsidó vallást Bulan kazár fejedelemmel és alattvalóival nagy részével.

A marokkói zsidókkal kapcsolatban, érdekes és eddig figyelembe nem vett összefüggésekre mutat rá Jicchák Ben-Cvi. A marokkói zsidók több, mint kétezer év óta, élnek a barbarek országában. Őseik meg az I. Héber Állam idején utóztak ott tanyát. Történelmi adatokkal mutatható ki, hogy Zebulon törzse, amely a tengerparton élt, résztvett a Cuetés Cidont uraló főnőcicaiak tengeri felfedező útjain. Karthago alapításában, minden kétségen kívül, részt vettek Zebulon törzseiből, akik mind a mai napig azon a területen élnek. Az ügynökségt „puok”, ezek-

nek a héberül beszélő főnőcicaiak voltak az utódaik, akiknek a körében, üldözésektől menten, éltek zsidók.

A „kurdi”-ról a kurdisztáni zsidókról, a mai kortárs meglehetősen keveset tud. Legfeljebb annyit, hogy kulturális szempontból meglehetősen elmaradt a többi törzsekkel szemben. Jicchák Ben-Cvi rekonstruálja ennek a ma hazatérő törzseknek az életét. Rámutat arra, hogy Jesajahu próféta egyik beszédének ama kitétele: „Es jönnek majd az elvezettek Assur országából” ez a kurdisztáni hegyek között élő zsidóokra vonatkozik, akiket Somron elfogatlása alkalmával, elsőként hurcoltak el a héberék országából, s akikhez később, Nebukadnécsár idejében, csatlakoztak „Jeruzsálem számszöjtjei” is. A kurdi zsidók, — mind a mai napig — arameus nyelven beszélnek s ha Máruztra, vagy a Talmud más kiválóságai, valamint csodálatos véletlen folytán, életre kelne, s kísérelné a Jeruzsálem környéki Mallihára, ahová az utóbbi hónapokban kurdi zsidók települnek el, minden további nélkül, eldiskurálhatnának velük mindennapi életük különböző kérdéseiről, mert a nagy gőn halála óta, nem sokat változtattak sem nyelvükön, sem az életmódjukon. A „Targum” nyelve az ő „jiddisük”. Benjámin D'Israeli, a nagy angol zsidó államférfi, ismert történelmi regényének hőse egy kurdi zsidó, — ha úgy tesszük „kurdi”. — David Alroa aki példamutató bátorsággal szervezett lázadást a perza uralom ellen. A híres Szaladin szultán, aki véget vetett a keresztény vezérek jeruzsálemi királyságának, ugyancsak kurdisztánból való volt.

Jicchák Ben-Cvi éles vonásokkal domborítja ki, hogy a kurdisztáni zsidók az egyedülálló Izrael összes hazatérő törzsei közül, akik figyelemre méltó mértékben, megőrizték a földművelés hagyományát saját körükben s különösképpen ez a hagyomány alkalmassá teszi őket arra, hogy a Jeruzsálem környéki, a galili és a negevi hegyekben mezőgazdálkodást folytassanak. Törzsi hagyományaihoz való hűségük, a földművelés terén, különösen ki-domborodik akkor, ha összehasonlítjuk őket a különböző földrajzilag hozzájuk közel eső iraki zsidókkal, akik között földművelő alig akad. A Krímbe élő karaiták sorsára vonatkozólag, igen elgondolkodtató adatot ismert meg az olvasóval Jicchák Ben-Cvi. Amikor Hitler zsoldosai benyomultak a Krím-félszigetre, a csapatok parancsot kaptak, hogy megszárolják le a zsidókat. A dolog azonban, itt, nem volt olyan egyszerű, mint Európa többi részében. A németek itt kétfajta zsidót láttak maguk előtt. Az egyik az „áskenázi”, a Talmud alapon álló volt, a másik pedig: a karaita.

A német parancsnok kérdést intézett felettes hatóságához, hogy mit tegyen? Az utasítás váratlan gyorsasággal érkezett meg: „a karaitákat, akik bár Mózes valóságok, de, — vitathatóan?! — nem tartoznak Ábrahám, Izsák és Jákob törzse te származottaihoz, életben kell hagyniuk, míg a többi zsidókat, akik vallásuk és származásuk (!) szerint is, a faji törvény alá esnek, ki kell vezetni. A kurták, meg is történt.

Ha a veszély idején, a karaiták nem is nagyon dicsőkedtek Izrael népéhez való szoros kapcsolatukkal, volt-

illetve van még olyan nép a világon, amely sokkal kevesebb joggal ugyan, de annál nagyobb lelkesedéssel, igyekszik kimutatni, azt, hogy ő a tiz törzs leszármazottjai közé tartozik. Afganisztán népe ez a különös közösség, akik mind a mai napig szorgalmasan hangoztatják, hogy ők a számszöjtjei izraeli törzsek leszármazottjai. Az afgán krónikák és a most élő afgán írók is, az Encyclopédia Britannica is megemlíti, hogy az afgánok törvénykezése meglepő hasonlóságot mutat az ősi héber törvénykezéssel szemlélve.

Jicchák Ben-Cvi kimutatja, hogy a legjobban elfelejtett törzs is elküldötte fiának tekintélyes részét, már a közelmultban is, az állam építéséhez s bármilyen régen éltek is szülőföldjükön bármilyen kulturális és vallási hatás alá is kerültek, évezredekken keresztül megőrizték a szívükben a vágyat, és az akarást, a nagy hazatérésre, a független és önálló államiságra s mindig és minden körülmények között, bizonyos mértékig, — ha veszélyeket kellett is vállalniok! — ragaszkodtak a héber nyelvhez. Példa erre Bukhara zsidósága, akik még az első világháború befejezése után is, héber iskolákat tartottak fenn.

A „Nidché Jisráel” előválasza után, az olvasó egészen más szemmel nézi azt a színes, olykor ríktó, gyütlekezetet, amelyet a hazatérő törzsek összesége alkot a különböző mábárakban, általában lakott kis falvakban, telepeken. Mivel többet tud rólok, úgy érz, hogy jobban ismeri őket, s ha már ismeri őket, akkor nem érez idegenkedést velük szemben s az évezredek alatt rájuk rakódott, különböző hatások, szokások, hagyományok, mögött, meglátja és észreveszi, ami mindannyiunkat Európából, Ázsiából, Amerikából, Afrikából, Ausztráliából otteket összeköti: a héberseg.

Igy munkái Jicchák Ben-Cvi „Nidché Jisráel” könyve a megvetéssel párosult szenvedélyek megfékezésére s megsemmisítésére érdekében elősegítve, az egységes héber nép kialakulását. Közösek az erények, közösek a hibák a törzseknek s mindenek előtt közös a jövő és hazája, amelynek érdekében Jicchák Ben-Cvi politikai tevékenysége mellett, tudományos munkásságával is harcol. Így a „Nidché Jisráel” könyvével is.

Vita egy félreértés körül

(Folytatás a 6-ik oldalról.)
Nak legalább ideiglenesen, ahol szakmai átképzéseket rendeznek, ahol a szükséges és gyakori hivatalos iratokat héberre fordítják, ahol romlóságot adnak az államnyelvben járatlan embereknek? Ahol ingyeneseket, ki-sebb apró kölcsönöket nyújtanak? Ahol központositni lehetne a magyar nyelv minden politikai, szociális és kulturális megnyilvánulását? Számítalan okot lehetne felsorolni, milyen nagy segítség egy ilyen intézmény, mely az Otthont helyettesítheti, míg az igazi új Otthon ki nem alakul. Még kultúrának is lehet nevezni a Centerben, miért ne? Sőt, lassú benne egy nagy terem előadások számára, talán színháznak sőt művelésnek is. Miért ne? Hiszen neknek a védelme segí majd fenntartani az egész segítségül, gyermekgondozási, emberbaráti tevékenységeket, mert azok bizony, pénzbe kerülnek s meg lehet venni a pótolni, ami külföldön hiányzik.

A HATIKVA DALLAMA ÉS A HORA

Írta: LÖBL MIKSA (New-York)

Nagy érdeklődéssel olvastam az Új Kelet április 30-iki számában dr. Bató Jomtov „A Hatikva Költője” című cikkét. Érdeklődésem középpontjában nem a Hatikva szövege áll, melynek eredete köztudomású, hanem a Hatikva dallama, melynek eredetéről eltérő véleményekkel különböző helyen és időben írtak.

A „Zionist Organization of America” hivatalos lapjában, a „The New Palestine” (melynek ma „The American Zionist” a neve) 1946 március 26-án, a Hatikva 50-ik évfordulójának küszöbén Eric Mandel tollából egy cikk jelent meg. Mandel ebben a cikkben azt írta, hogy 1895-ben S. T. Friedland kántor kiadása Boroszlóban négy népdal jelent meg nyomtatásban. Ezek egyike a Hatikva volt. Friedland kántor bevezetésében megjegyzi, hogy 1895 telén egy látogató érkezett Szíriából (Palestina érte), attól hallotta ezeket a héber énekeket s mivel rendkívül mély hatást gyakoroltak rá azonnal leköttázta és kinyomtatta.

A zsidó állam megalakulása után az itteni „Jewish Review” 1948 december 18-iki számában szintén foglalkozott a Hatikvával és annak dallamával kapcsolatban azt írta, hogy eredete Szmétana cseh zeneszerző „Die Moldau”-jára vezethető vissza, melynek egyik akkordja azonos a Hatikva kezdetével. A „Jewish Review” azt a véleményét jutattatta kifejezésre, hogy a Hatikvát valószínűleg nem tartják meg végleges nemzeti himnusznak, habár vannak hívei, akik a szöveg részbeni megváltoztatásával a Hatikva mellett foglalnak állást.

A Jewish Review közleményére való hivatkozással én egy cikket küldtem be a New Palestine-nak, melyben ismerttettem a Hatikva dallamának eredetét, hangsúlyozva, hogy az én kapcsolatomban, illetve ismeretemben a dallal minden eddigi ismertetést megelőző s így minden kétségen felül áll, hogy a Hatikva dallama egy román népdal, pontosabban megjelölve egy régi román lakodalmi ének. Állításomat a következő adatokkal támasztottam alá: Én 1884 december 15-én születtem Székely-Hidegkúton (eredeti neve Oláh-Hidegkút volt). Gyermek éveimet Magyar-Hidegkúton töltöttem. Ezt a két kis falut csak egy kis patak választja el egymástól. Székely-Hidegkút lakosága teljesen román, míg Magyar-Hidegkút lakói nagy-

résben székelyek és igen kis számban románok voltak. Előnkben emlékszem kis gyermekkoromból a székely oláh lakodalmakra. Több díszesen felvirágozott négy-ökrös szekérből álló menet vonult a menyasszony lakásától a völgyeny házához. A szekerekben két oldalad padokat helyeztek el s azokon egymással szemben ültek díszes nemzeti öltözetben a román paraszt asszonyok s végig a falun énekeltek ezt a lakodalmi éneket, mely elejétől végéig teljesen azonos a Hatikva dallamával. Ha tehát — mondjuk — 60 évvel ezelőtt, mint régi tradíciós lakodalmi éneket énekeltek, akkor kétség nem férhet a Hatikva dallamának eredetéhez. A különbség csak a tempóban van, az eredeti élénk, mulató, míg a Hatikva lassú és ünnepélyes. Az is kézenfekvő tehát, hogy Szmétana is az ő „Moldau”-jába ennek a lakodalmi éneknek a kezdetét szövelte be.

A „The New Palestine” szerkesztője arra kért, hogy álljak el cikkem közlésétől, nehogy elébe vágjunk ezzel az ismertetéssel az izraeli kormány határozatának. Meg akarom itt jegyezni még azt is, hogy a Hora, mely ma a zsidó ifjúság nemzeti tánca, szintén román tánc. A horát ugyan csak kis gyermekkoromból ismertem sőt táncoltam is. Ha jól tudom, a 18-ik század elején élt két román forradalmár Hora és Cloșca. Az előbbinek a nevét viseli a hora tánc. Ennél is csak a tempóban van különbség. A román horát mérsékelt tempóban táncoltuk, a mi ifjankorunk viszont egész szilaján táncoltuk.

Ifju éveimben a cionizmus sal nemcsak, hogy kapcsolatomban nem volt, de nem is tudtam róla. Középiskolai tanulmányaimat a székelykeresztúri unitárius gimnáziumában és a segesvári szász gimnáziumban végeztem. Mindkét helyen alig egy páran voltak zsidók és a zsidó mozgalmakról semmit sem tudunk. Jól kétszáz évvel ezelőtt — a Balfour deklaráció idején — figyeltem fel rá és kezdtem tanulmányozni. 1918-ban, mint petrozei-nyi bányászati tisztviselő mar tagja is lettem a örökre egybekapcsolódott a cionista mozgalommal. Nemzeti érzésem kifejezésében nagy segítségemre volt a akkor Kolozsváron megjelenő „Új Kelet”, majd a Temesváron megjelenő „Új Kor. Mindkét lapnak állandó olvasója voltam még Amerikába való kivándorlásom után is...

Képzhetem, hogy milyen furcsa érzés támadt bennem, amikor első alkalommal hallottam a kis gyermekkoromból jól ismert román lakodalmi éneket héber szöveggel mint a zsidók nemzeti himnuszát.

A „New Palestine”-hoz írtézt fentelített cikkemben annak a szerény véleményemnek adtam kifejezést, hogy a Hatikva helyett egy teljesen új héber nemzeti himnusz szerzését kellene szorgalmazni, mely méltó módon juttatná kifejezésre népünk dicső multját és egy szép jövőbe vetett hitünket. Ma azonban teljesen azonosítom magam Bató doktor felfogásával s az ő szavaival végzem. Tekintet nélkül az eredetére „a Hatikva végig kísérté a zsidó népek végig ért való teljes küdelméi. katonáink énekeltek a függetlenségünkért vívott harcban, Izrael államának hivatalos himnusza lett — és minden valószínűség szerint az is marad.

Előzetesit zsákonyog, rongyszönyeg és kezimunkafonal kapható Szönyeg és zsákonyos javítását tisztaság vállaljuk

Perzsaszönyeggyövede
A SZT. T. A. Sheinkin 14.

"Ellenforradalom" Keletnémetországban

Visszaállítják a kis- és középüzemeket, megszüntetik a kollektivizálást és visszahívják a Nyugat-Németországba menekülteket. A protestáns egyházzal is kibékült a kommunista párt.

Politikai megfigyelők valóságos ellenforradalomnak minősítik azokat a mélyreható, a kollektivizálás minden területére kiható és a kormányzás politikai rendszerét és szellemét is gyökeresen megreformáló intézkedéseket, amelyeket Szechenyi, a Szovjetunió új keletnémet-országi főbiztosának utasítására a kelet-németországi kommunista párt politikai vezetősége elrendelt. Ilyen párfordulásra, a kommunista rendszer elveinek és eszközeinek új kategóriák megtagadására nem volt még példa a Szovjetunió és csatlósainak történelmében.

Az erőszakolt kollektivizálás, a politikai és vallás-szabadság elnyomása egyrészt tömeges menekülést eredményezett Kelet-Németország lakóit, másrészt komoly fenakadásokhoz vezetett az ország gazdasági életében. Visszaesett a termelés és az ellátási nehézségek egyre nyomástöbbé váltak. A Kreml új urai az általános béke-offenzíva keretében éretnék találták a helyzetet arra, hogy hátrahagyják a Szovjetunióval ebben a legnagyobb és legjelentősebb európai csatlósállamban.

Nyugati megfigyelők valószínűnek tartják, hogy a kelet-német "ellenforradalom" célja mindenekelőtt az, hogy a nemskára esedékes nyugatnémet választásokon többséghez juttassa azokat a pártokat, amelyek, Adenauerrel szemben, ellenzik Nyugat-Németországnak az Atlanti szövetségbe való bekapcsolódását és az európai hadseregben való részvételt. A hozott intézkedések hatása nyilván nem maradna el abban az esetben sem, ha a hatalmak megegyeznének Németország egységének helyreállításában és általános választásokat tartanának az egyesített Németországban.

A német kommunisták önkritikát gyakorolnak...

Berlin (AFP). — A keletnémetországi szocialista-kommunista párt szerdán este hivatalos közleményben jelentette be, hogy a párt által az elmúlt 12 hónap alatt folytatott politika, amelynek célja népi demokrácia és teljesen kommunista gazdaság megteremtése volt Keletnémetországban, tulajdonképpen nem volt egyéb, mint a hibáknak és baklövéseknek hosszú sorozata.

Következésképpen — mondja a közlemény — Kelet-Németország tervgazdasága

ból, vagy a kooperatívából kilépni, anélkül, hogy emiatt büntetés érhette. Beszüntetnek minden propagandát kolhozok és mezőgazdasági kooperatívák létesítése mellett.

A keletnémet kormány bejelentette továbbá, hogy a Nyugat-Németországba való szökés nem képez többé büntetőcselekményt. Ellenkezőleg a kelet-német kormány súlyt helyez arra, hogy megkönnyítsék magánüzemeltetőknek a közlekedését a két német zóna között. A kelet-német kommunista párt még ennél is tovább megy egy lépéssel és visszatérésre hívja fel az elmúlt évek során a nyugati zónába menekülteket. Igérik, hogy semmilyen büntetésben nem lesz részükhöz, és ingatlan vagyontuik visszatapják, sőt gazdasági és pénzügyi támogatásban is fognak részesülni, hogy ismét talpraállhassanak.

Mind Ezeket az intézkedéseket kiegészíti egy a protestáns egyházzal és a szovjet-zónában működő püspökök és a Grotewohl kormány között létrejött egyezmény. — Egy az egyház és a kormány által kiadott közös kommuniquében az utóbbi bejelenti, hogy visszavon minden olyan rendelkezést, amely megakadályozhatná, vagy zavarhatná a vallás szabad gyakorlásának alkotmányosan biztosított jogait.

Bécs (UP). Prágából érkező jelentések szerint a Pilszenben június elején a vallásreform ellen tüntetők a gyárak gépeit rombolták össze, elégették Sztalin képeit a városban, Benes volt elnök képét aggatták a falra és egyes házakra amerikai zászlókat tűztek. A milícia és katonaság közbeavatkozott, hogy a tüntetésnek, amelyet a pilzeni kommunista lap „ellenforradalmi puskák” nevezett. A tüntetés során több lövést adtak le,

de az áldozatok száma ismeretlen. Ugy hiszik, hogy legalább hat munkás elesett. A pilzeni Pravo c. kommunista lap megállapítja, hogy a garázdálkodó bandát munkások és biztonsági szervek segítségével felszámolták. — Ugyancsak zavargásokat jelentettek a Vadslav Zupi bányára, a bohumi vasművek, és a litkoveci „Sztalingrad” üzem munkásai között.

Mit mond Bonn? Bonn (AFP). Heinrich von Brentano, a vezető keresztény demokrata párt parlamenti csoportjának elnöke a kommunista viselkedésében a nyugati hatalmak és az Adenauer-kormány által folytatott politika igazolását látja. Brentano mindenesetre melegebb hangú kijelentést adott a kelet-német intézkedések fölött, amelyek véleménye szerint a Kreml közvetlen utasítására következtek be. Német körökben nem vitatják, hogy az intézkedések taktikai kísérletet jelentenek a nyugati hatalmak német politikájának megzavarására.

Munkánélküliek összerombolták a jeruzsálemi munkaközvetítő hivatalt

Jeruzsálem (Az Új Kelet tudósítójától). Csütörtökön munkánélküliek egy csoportja megrohamozta a jeruzsálemi munkaközvetítő hivatal irodáit, melynek teljes berendezését összerombolták.

A támadók és a hivatal tisztviselői között kitört verekezés során egy munkánélküli és egy tisztviselő megsérült. Mindkettőjüket az állami kórházba szállították. A rendőrség 15 munkánélkülit vett őrizetbe, majd kihallgatás után egyrésztüket szabadlábra helyezte.

erős támadást intéztek tegnap dél-koreaiak által tartott frontszakasz ellen, amelyet három kilométeres mélységben visszavetettek.

Az albizottságok időközben folytatják a fegyverszüneti határvonal kijelölését. A fegyverszünet aláírását a jövő hét elejére várják.

Az albizottságok időközben folytatják a fegyverszüneti határvonal kijelölését. A fegyverszünet aláírását a jövő hét elejére várják.

Az albizottságok időközben folytatják a fegyverszüneti határvonal kijelölését. A fegyverszünet aláírását a jövő hét elejére várják.

Az albizottságok időközben folytatják a fegyverszüneti határvonal kijelölését. A fegyverszünet aláírását a jövő hét elejére várják.

-SPORT-

A Fenerbahce elhalasztotta izraeli útját

A török bajnokságot három mérkőzésre kötötte le az izraeli labdarúgó szövetség. Megállapodás szerint már holnap játszotta volna első mérkőzését a Fenerbahce, azonban erre a mérkőzésre csak később, valószínűleg egy hét múlva, kerülhet sor. A török csapatot ugyanis értesítés érkezett, hogy nem sikerült helyet kapniuk a repülőgépen és így kénytelenek utúkat néhány nappal elhalasztani.

Az izraeli kosárlabda válogatott csapat Izambulban

A Moszkvából hazafele tartó kosárlabda csapatunk, amelynek első értékes nemzetközi sikerét köszönheti az ország sportja, holnap Izambulban játssza a török válogatott ellen. A revánsmérkőzést vasárnap rendezik. Izambulból a csapat folytatja útját haza, ahol a hatóságok és a sportszervezetek ünnepélyes fogadtatására készül.

A labdarúgó bajnokság mérkőzéseit

Az elsőosztályú labdarúgó bajnokság utolsó teljes fordulóját játsszák holnap a tavaszi szezonban. Előreláthatóan a bajnoki tabella sorrendje nagyjából megmarad jelenlegi helyzetében; győkezes valószínűsége sem az első osztályú csapatoknál, sem pedig a végső soron elvárhatóan nincs kilitás. A Hapoel Petach-Tikva győzelme nagyon valószínű a Makkabi Rechov ellen, míg a Makkabi Tel-Aviv nehezebb ellenfelet kapott a Makkabi Haifa együttesében. De a 3-ik helyen álló Makkabi Petach-Tikva sem jut könnyen a két ponthoz, minthogy a sorsolás a negyedik helyezett Hapoel Haifával állítja szembe. Ugyancsak kiegyensúlyozott játékra van kilátás a Kfar Szabai és a tel-avivi Hapoel csapatai között, amelyek a bajnoki tabellán közvetlenül követik egymást. A Hapoel Ramat-Gan-nak talán ezen a mérkőzésen sikerül az utolsó helyről előbbrejutnia, ha a Hapoel Balfurja legyőzi.

A szombati mérkőzések (első a pályaválasztók): Hapoel Kfar Szabai—Hapoel Tel-Aviv, Makkabi Tel-Aviv—Makkabi Haifa, Hapoel Balfurja—Hapoel Ramat-Gan, Makkabi Natania—Betar Tel-Aviv, Makkabi Petach-Tikva—Hapoel Haifa, Makkabi Rechovot—Hapoel Petach-Tikva. A mérkőzések nagyobb része 1/6 órákor kezdődik.

Az országos Makkabi atlétikai bajnokságok

A Makkabi sportközpont ma és holnap rendez országos atlétikai bajnokságot Tel-Avivban, a Makkabi-sporttelepen. Felöltött férfiak és nők, ifjúságiak és serdülők bajnoki számaikat írják ki erre a versenyre, amelyre nagyszámú nevezés érkezett az ország minden részéből.

Ma délután 5 órákor, holnap reggel 8.30 órákor kezdődnek a versenyek.

5713 Szíván 29., péntek 1953 június 12.
Gyertyagyújtás ideje: 7.25.
5713 Szíván 30., szombat (Ros chodes) 1953 június 13.
Hetzakasz: Korách
Szombat himnusz: 8.25.

A jövő hét elejére várják a koreai fegyverszünet aláírását

Washington (UP). — Svédország is bejelentette, hogy hajlandó résztvenni a koreai fegyverszüneti egyezmény végrehajtásának felügyeletében.

Taft szenátor elítélte a nyilatkozott Syngman Rhee elnök magatartását, de bejelölte, hogy a dél-koreai vezető végül engedni fog. Rhee egyelőre levélben közölte Eisenhowerrel, hogy kormányja és népe nem fogadják el a fegyverszünetet. A dél-koreai nemzetgyűlés tegnap teljhatalommal ruházta fel az elnököt, hogy tegyen meg minden intézkedést az összes nemzeti erőktől való mozgósításra, valamint a termelés és a munkaerő ellenőrzés érdekében.

A frontról érkező jelentések szerint kínai csapatok

SÁRÉT LEVELE a „Kol Haam” sajtóperében

Megírtuk annakidején, hogy az állami főügyész sajtóperet indított a kommunista párt hivatalosa, a „Kol Haam” ellen „Ismerd meg ellenségedet” című vezércikkre miatt, amelyet John Foster Dulles amerikai külügyminiszter izraeli látogatása ellen közölt. A sajtóper tárgyalása tegnap kezdődött a jeruzsálemi törvényszéken. A vádlottak padján dr. V. Ehrlich, a lap felelős kiadója és Cvi Breitstein szerkesztő foglalt helyet.

Chajim Cohen főügyész benyújtotta Mose Sárét külügyminiszter levelét, amely a következőképpen hangzik: „Izrael és az Egyesült Államok közötti baráti kapcsolatok állanak fenn, John Foster Dulles pedig az Egyesült Államok külügyminisztere és külpolitikájának irányítója.” A védők tiltakoztak a levélnek a perirathoz való csatolása ellen, mert az szerintük nincs kauzális összefüggésben a perrel. A vád és védelem rövid vitája után a bíróság elutasította a levelet a perirathoz.

Cvi Breitstein elmondotta hogy cikkének anyagát különböző külföldi lapokból, valamint John Foster Dulles „Háború, vagy béke” c. könyvéből vette, amelynek második kötete „Ismerd meg ellenségedet” alcím alatt jelent meg. Innen vette Breitstein vezércikkének címet is.

A vád és védelem között éles vita támadt, amikor a védelem a perirathoz akarta csatoltatni S. S. Járiv, a

Dávár munkatársának Sztalinról megjelent cikkét. — Landau ügyvéd idézett a füzetből és kijelentette, hogy az sokkal sértőbb kitételeket tartalmaz, mint a Kol Haam inkrimínál cikke. — Dr. Levy bíró végül is elrendelte Járiv füzetének a perirathoz való csatolását, anélkül, hogy véleményt mondana a füzet és a per közötti kauzális összefüggésről.

„S. S. Járiv”, hír szerint Ben Gurion miniszterelnök álneve.)

— Jaffai, jebellai olvasóink már kora hajnalban lakásukon olvashatták az Új Keletet, ha megrendelik. — Új Kelet, Tel Aviv, Hanegev utca 11. Tel. 67677.
* FOGORVOSI HIR. — Dr. Neuman (Neumann) Ezrieli szabadságáról visszerkezett és fogorvosi rendelőjét folytatja a délutáni órákban 1/4—1/7 között Haifán, Sderot Hakarmel 22. sz. alatt. A1425
* Az illusztrált magyar biblia (Tenah fordítása), melyről múlt pénteki számunkban terjedelmes tanulmány jelent meg, megrendelhető kis példányszámban a szerkesztőnél, dr. Frenkel Bernatnál (Kivart Jan. 5. 1953.) az Ár. 8 font előzetes postai befizetéssel. A szöveg feladomány beiktatásában, vagy utánvetésben. Ugyanott rendelhető meg a most megjelent „Natonék József, az első politikaicionista élete”. Ara 1.-font. A1426
* Fontos közlemény. A Szentföldi Könyvtár első számának első füzetét, amely dr. Stein Artur tanulmányát tartalmazza a kereszténység keletkezéséről és elterjedéséről, valamint a magyarországi zsidók deportálásának egyik előzményéről, 30 példányban beküldésével (lehet postabélyegben is) megrendelhető: Szentföldi Könyvtár, Jeruzsálem, POB 265. A1432

CIPESZEKNEK AGÓ-PRÉS és CIPÓTAGITÓ
Készíti a „HACHORET” gyár.
Elsőrendű minőség, teljes felelősséggel.
Képviselet: J. W. PLESSER, Tel-Aviv, Hachasmal u. 12. Telefon: 3454.

Kölcsönt ad Petach-Tikván minden értékre; Lombard'
Guttman-u. 4. (9-1, 5-7.) Sokszorosítás, másolás.

Jó mellékjövedelem otthoni munkával
Városi és vidéki hölgyek, akik kis tőkével, körülbelül 200.— fonttal rendelkeznek, (részletekben is fizethető) jó mellékjövedelmet biztosíthatnak maguknak — Irjón meg ma bővebb felvilágosítást: Raayon Advertising, Tel Aviv, POB 4466. „Nebenverdienst” jeligére.

HABARAK BUTOR
közli, hogy új helyiségbe költözött:
TEL-AVIV **HERZL-U. 80**
Émek Jezreel-sarok
● Olcsó, jó butor, részletre is. ●

A Magyarszármazású Mizráchi Asszonyok
június 14-én, vasárnap este 8-8-kor a tel-avivi Allenby-téren Szinaj-teremben
Élő-Ujságot RENDEZNEK.
Főszerkesztő: POPPER GEZANÉ. Munkatársak: DUSCHINSKY RACHEL, JUNGREIN ELZA, DEUTSCH VILMA; Dr. STARK W. VALERIA: „Ami a HÖH elűzéséből kimaradt” címmel számol be amerikai tapasztalatairól. SZERETETTEL VARUNK MINDENKIT.

LOMBARD HACHAFON 32
T. A. ALLENBY
Mugrábilval szemben.
Ekszerre, Múve Amami könyvnyr. (9-1, 4-6-ig)

ORSZÁGOS HÁZIIPAR SZERVEZÉS
Pályázat (Új Kelet V. 8.)
a „Makkabiádá”-ra
KÉZIKÖTÉSÜ SPORTCIKKEL.
Többek kérésére a pályázat beküldésének határidejét f. év július hó 10-ig meghosszabbítottuk. „Taaszija Bajtít” POB. 2535 Tel Aviv.

Főmunkavezetőt keres
Tel-Aviv környéki nagy asztalosüzem (épület-, bútormunkák.)
Szükséges ismeretek:
Elsőrendű szak tudás a famegmunkálás minden ágában, szervezőképesség, gyakorlat a munkavezetésben, a termelés ellenőrzésében és a munkásokkal való jó kapcsolatok fenntartásában.
Érdekeltek részletes ajánkozását életrajzzal, (technikai képzettség, gyakorlat, kor, családi állapot, stb.) feltüntetésével a következő címre kérjük:
Tel Aviv, POB 1298 "צוהר עבודה ראש" jeligére.

Őnálló finom-konfekció- VARRÓNÓT
azonnal felvesz:
SALON ANNY,
Tel Aviv, Geula u. 19.
Lakást, szobát, üzletet
gyorsan kapni és átadni csakis általunk:
HAMEGASER
T.-A., Jaffa-T.-A.-u. 35.
Hívjón telefonon: 3355, vagy látogasson meg!

Szubotica és vidéke
mártírjainak emlékére június hó 21.-én, este 8-kor
à z k à r á t tartunk Jeruzsálemben, a mekor-chajimi templomban.
Emlébeszédet dr. GERSON JOSZEF volt szubotikai főrabbi tart.
(*)

Békéscsaba és környéke MARTÍRJAINK
ez év JAHREZITJAVÁVAL kapcsolatban közöljük hogy az letentiszteletet és heszpedet f. hó 21-én vasárnap d. u. 6-kor
a SZADAGORAI REBBE IMAHÁZBAN,
TEL AVIV, NACHMANI 27., míg a hagyományos szüdeszt. mivét a HAMMERMAN-ETTEREMBEN, SHEINKEN u. 12. sz. alatt tartjuk meg.
BERLA HOCHAK, TEL AVIV, ALLENBY UT 46. SZAM.